

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΑΙ
Μ. Σ. ΒΑΛΛΗΣ & Δ. Π. ΑΛΒΑΝΟΣ

ΧΑΡΑΥΓΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ
ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΑΙ:ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
"ΧΑΡΑΥΓΗΝ,
ΜΥΤΙΛΗΝΗΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ

ΠΑΡΑ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ 'ΣΑΛΠΙΓΓΟΣ',
ΜΥΤΙΛΗΝΗΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
(ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ)

ΠΩΣ ΕΣΧΗΜΑΤΙΣΘΗ

ΤΟ ΝΗΣΙ ΜΑΣ

Τὸ πῶς ἐσχηματίσθη τὸ νησί μας θὰ προσπαθήσω νὰ ἐξηγήσω δι' ὑποθέσεως πάντως, ὑποθέσεως ὅμως στηριζομένης ἐπὶ ἀληθειῶν ποῦ ἔχουν κῦρος ἐπιστημονικόν, ἀληθειῶν ἀκριβεστάτων εἰς τὰ καθαρὰ φύλλα τοῦ πολὺ μεγάλου βιβλίου τῆς φύσεως ἀποτυπωμένων διὰ γραμμάτων ἱερογλυφικῶν, ὑπὸ μόνον τῶν ἐρευνητῶν τῆς φύσεως ἀντιληπτῶν.

Εἰρήσθω δ' ἐν παρόδῳ ὅτι τὰ μὲν φύλλα τοῦ λαμπροῦ αὐτοῦ βιβλίου, ἀποτελοῦν τὰ διάφορα πετρώματα, τὰ δὲ γράμματα τὰ ἐν τοῖς πετρώμασι ἀπολιθωμένα λείψανα τῶν φυτῶν καὶ ζώων.

Πράττω δὲ τοῦτο διότι νομίζω ὅτι πρέπει ὅλοι μας νὰ ἔχωμεν γνῶσιν τινα ἔστω καὶ ἀτελή, συστηματικῶς ὅμως ἀποταμιευμένην ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ μας, ὅλοι λέγω πρέπει νὰ ἔχωμεν γνῶσιν τινα περὶ τῆς γενέσεως τοῦ μέρους τῆς γῆς ὅπου ζῶμεν καὶ τρεφόμεθα καὶ ἀποθνήσκομεν, τοῦ μέρους τῆς γῆς τὸ ὁποῖον πατρίδα ὀνομάζομεν.

*
**

Παραδέχονται ὅτι ὑπῆρξεν ἐποχὴ καθ' ἣν τὸ ἡλιακόν μας σύστημα ἦτο ἓνα μεγάλο, πολὺ μεγάλο χάος γεμᾶτο ἀπὸ ὕλην κοσμικὴν. Τὰ σημερινὰ σώματα Ἡλίου, Γῆς, Σελήνης, Ἄρης κλπ. ἀπετέλουν τότε ὅλα μαζὺ μίαν πολὺ ἀραιάν, ἀραιοτάτην σφαῖραν κολοσσιαίαν, διάπυρον καὶ αὐτόφωτον, ὡσὰν τὰς σημερινὰς τρόπον τινὰ φωτονεφέλας. Μὴ θελήσητε νὰ μάθετε πῶς ἐσχηματίσθη οὐδὲ πῶς ἔλαβε τὴν πρώτην κίνησιν αὐτὴ ἡ πελωρία κατὰ τὸν ὄγκον σφαῖρα. Ἐπιστήμονες ὅλοι δὲν θὰ γίνετε. Παραδεχθῆτε μόνον ὅτι ὅλα αὐτὰ ἡ Ἐπιστήμη μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Μηχανικῆς καὶ τοῦ μεγάλου Νεύτωνος τὴν ἀνακάλυψιν πολὺ εὐκόλα τὰ ἐξήγησε ἐπὶ ἀκριβεστάτων φυσικῶν νόμων βασιζομένη. Εὐρον ἐπίσης οἱ περὶ τὰ τοιαῦτα ἀσχολούμενοι πῶς ἡ σφαῖρα ἐκείνη σιγὰ-σιγὰ ἐψύχεται καὶ μικροτέρα κατὰ τὸν ὄγκον ἐπομένως ἐγίνετο, (ἐπειδὴ ἐκινεῖτο μέσα εἰς ψυχρὸν χῶρον), πῶς πολὺ ἀργὰ ἔνεκα τῆς ἰσχυροτάτης φυγοκέντρου δυνάμεως ἀπεσπῶντο ἀπὸ

τῆς κεντρικῆς σφαίρας δακτύλιοι φωτεινοὶ περικλείσαντες τὴν κεντρικὴν σφαῖραν (παράδειγμα ἔχομεν τοὺς ὑπὸ τοῦ Γαλιλαίου τὸ πρῶτον παρατηρηθέντας διὰ τοῦ τηλεσκοπίου δύο περὶ τὸν Κρόνον δακτυλίους), πῶς ἐξεσφενδονίσθησαν κατόπιν οἱ δακτύλιοι οὗτοι ὁ εἰς μεῖα τὸν ἄλλον καὶ ἀπετέλεσαν τοὺς ἐξῆς ὀκτὼ κατὰ σειρὰν μεγάλους πλανήτας, Ποσειδῶνα, Οὐρανόν, Κρόνον, Δία, Ἄρην, Γῆν, Ἀφροδίτην, Ἑρμῆν.

Καθὼς λοιπὸν ἀνεφέραμεν μεταξὺ τῶν λοιπῶν δακτυλίων τῶν ἐκ τοῦ Ἡλίου ἀποσπασθέντων εἶναι καὶ ἡ Γῆ, ἡ ὁποία κυρίως μᾶς ἐνδιαφέρει.

Ἀπετέλεσε δὲ μετὰ τὸν ἀποχωρισμὸν τῆς ἡ Γῆ περιελιχθεῖσα σφαῖραν ἀτμοειδῆ, διάπυρον, τῆς ὁποίας ἡ ἀκτὶς ἐφθανε τοῦλάχιστον μέχρι τῆς Σελήνης. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Σελήνη ἀπέχει ἀπὸ τῆς Γῆς 385 περίπου χιλιάδας χιλιόμετρα καὶ ἡ σημερινὴ τῆς Γῆς ἀκτὶς εἶναι περίπου 6.350 χιλιόμετρα, ἔπεται ὅτι ἡ ἀκτὶς τῆς Γῆς ἦτο τότε 391 περίπου χιλιάδας χιλιόμετρα. Κατὰ τινα δὲ τύπον τῆς Γεωμετρίας ὁ Ἰσημερινὸς τῆς πελωρίας ἐκείνης σφαίρας θὰ ἦτο 2.456.653 χιλιόμετρα καὶ ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς 1.921.163.798.400 τετραγωνικὰ χιλιόμετρα ἦτοι 193 χιλιάδας φορὰς μεγαλύτερα τῆς ἐπιφανείας ὀλοκλήρου τῆς Εὐρώπης.

Ἐκ τῆς σφαίρας ἐκείνης τῆς κολοσσιαίας ἀπεσπάσθη ἡ Σελήνη (δορυφόρος τῆς Γῆς), καθ' ὃν τρόπον ἀπεσπάσθη ἀπὸ τοῦ Ἡλίου ἡ Γῆ, καθ' ὃν τρόπον μύρια ἄλλα ὅμοια φαινόμενα λαμβάνουσι χώραν καθ' ἑκάστην ἐν τῷ ἀπείρῳ. Τῇ παρελεύσει δὲ πολλῶν ἑκατοντάδων χιλιάδων ἐτῶν χωρίζεται ἡ Γῆ εἰς δύο διακεκριμένα μέρη, τῶν βαρυτέρων στοιχείων καταπεσόντων εἰς τὸ κέντρον καὶ ἀποτελεσάντων τὸν πεπυρακτωμένον πυρῆνα καὶ τὴν βαρεῖαν καὶ πυκνὴν πλὴν ἀερώδη ἀνωτέραν στοιβάδα, τὴν ἀτμόσφαιραν αὐτῆς. Ἦτο δὲ βαρεῖα τότε ἡ ἀτμόσφαιρα διότι δὲν ἀπετελεῖτο μόνον ἀπὸ τὰ συνήθη αἲρια στοιχεῖα ἀλλὰ καὶ ἀπὸ μέταλλα ἐξαερωθέντα ὑπὸ τῆς μεγάλης θερμοκρασίας.

Πέρασαν χρόνια πολλά· δεκάδες, ἑκατοντά-

δες, χιλιάδες, εκατομμύρια ἴσως καὶ δισεκατομμύρια. Ἡ Γῆ ἀκτινοβολοῦσα τὴν θερμότητά της εἰς τὸ ἄπειρον χάος (νόμος φυσικὸς) ὄλονεν ψύχεται, ἐπὶ τοσοῦτον δ' ἐχώρησεν ἡ ψῦξις ὥστε μίαν πρωΐαν αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου προσπεσοῦσαι ἐπὶ τῆς Γῆς εὗρον τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς σκεπασμένην ἀπὸ ψιλόν, στερεὸν φλοιὸν πάρα πολὺ θερμόν.

Οὕτω ἐσχηματίσθη ἡ πρώτη λιθόσφαιρα, μᾶς φαίνεται δ' ἀπίθανον πρὸ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ σκωριογενοῦς τῆς Γῆς φλοιοῦ νὰ ἐσχηματίσθησαν ἄλλα πετρώματα διὰ βραδείας κατακρημνίσεως ὑλικῶν πετρωμάτων ἐν τῇ ἀτμοσφαιρῇ ἢ ἐν τῷ ὕδατι εὗρισκομένου· ἐξάπαντος διὰ νὰ κατακαθίσουν τὰ ὑποθετικὰ αὐτὰ πετρώματα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ἔπρεπε νὰ ὑπάρχη πυθμῆν.

Ἐνῶ ὁμοῦ ἐσχηματίζετο ἡ πρώτη λιθόσφαιρα, οἱ ἐν τῇ ἀτμοσφαιρῇ ὑδρατμοὶ συνεπυκνοῦντο, νέφη πελώρια φορτωμένα ἠλεκτρισμοῦ ἐσκέπαζον τὴν γῆν, ἀστραπαὶ μετὰ κεραυνῶν καὶ βροντῶν ἤρχισαν νὰ διασχίζον τὸ ἀπέραντον χάος καὶ σταγόνες βροχῆς νὰ κατέρχωνται πρὸς τὰ κατώτερα στρώματα τῆς ἀτμοσφαιρας, αἱ ὁποῖαι ὁμοῦ ἐξηιμίζοντο πρὶν φθάσουν τὴν λιθόσφαιραν ἕνεκα τῆς ὑψηλῆς θερμοκρασίας. Μετὰ μακρὸν ὁμοῦ, τοῦ φλοιοῦ χονδροτέρου καταστάντος, αἱ σταγόνες τῆς βροχῆς ἐφθασαν μέχρις αὐτοῦ καὶ ἐσχημάτισαν ἐν ἀρχῇ λίμνας, ἕως οὗ ἡ καταπεσοῦσα ποσότης τῶν νερῶν ἐσχημάτισεν ἕνα περίβλημα μετὰ ἀτμοσφαιρας καὶ λιθοσφαιρας τὴν «ὑδροσφαιραν». Μιὰ μεγάλη λοιπὸν θάλασσα ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον ἐσκέπαζε τὸν πλανήτην μας.

Συγκεφαλαιῶν: ἔχομεν πυρῆνα πεπυρακτωμένον, περιβεβλημένον ἀπὸ φλοιὸν στερεόν, ὑδροσφαιραν καὶ ἀτμόσφαιραν.

Τὰ νερὰ ἀμέσως διὰ τῆς χημικῆς καὶ μηχανικῆς τῶν ἐνεργείας σχηματίζον ἀπὸ τὸν φλοιὸν τῆς γῆς τὰ πρῶτα πετρώματα.

Περνοῦν χρόνια πολλά· αἱ μεταβολαὶ καὶ μεταμορφώσεις τοῦ φλοιοῦ ἐξακολουθοῦν· τὸ νερὸ ἐξακολουθεῖ τὴν ἐνεργειάν του· ἐξακολουθεῖ ὁμοῦ καὶ ἡ ψῦξις καὶ στολίδωσις ἐπομένως τῆς πυροσφαιρας, τὴν ὁποίαν κατὰ νόμον φυσικὸν ἀπαράβατον ἀναγκάζεται νὰ παρακολουθήσῃ καὶ ἡ λιθόσφαιρα. Αὐτῆς τῆς συστολῆς καὶ στολιδώσεως ἀποτέλεσμα ἦτο ἡ διάρρηξις τῆς λιθοσφαιρας καὶ ὁ σχηματισμὸς κοιλωμάτων ἐντὸς τῶν ὁποίων συνεσωρεύθη τὸ ὕδωρ. Ἐν τῷ μέσῳ βεβαίως τῶν κοιλωμάτων ἔμειναν καὶ τεμάχια λιθοσφαιρας, τὰ ὁποῖα ἀπετέλεσαν τὴν ξηρὰν.

Οὕτω λοιπὸν ἐχωρίσθησαν τὰ νερὰ ἀπὸ τὴν ξηρὰν καὶ ἀπετέλεσαν τὰς θαλάσσας τοὺς ὠκεανούς, ἡ δὲ ξηρὰ τὰς ἠπείρους.

Εὗρισκόμεθα ἀκόμη εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ σχηματισμοῦ τῆς Γῆς, εἰς τὸν Ἀρχαιολιθικὸν αἰῶνα ἢ Ἀζωϊκὴν περιόδον. Ἡ διανομὴ τῶν ἠπείρων καὶ τῶν θαλασσῶν ἦτο βεβαίως ὅλως διάφορος τῆς σημερινῆς.

Αἱ μεταβολαὶ ἐξακολουθοῦν, νέαι ἠπείροι ἀναφαίνονται, ὑπάρχουσαι καταβυθίζονται καὶ ζῶν

ὄργανική, ἄγνωστον πῶς, παρουσιάζεται: **Παλαιολιθικὸς ἢ Παλαιοζωϊκὸς αἰὼν.**

Αἱ μεταβολαὶ ἐξακολουθοῦν, ἡ ψῦξις ὄλονεν αὐξάνει, τὰ ὄργανικὰ ὄντα καταπληκτικῶς πολλαπλασιάζονται, παλαιαὶ μορφαὶ ἐντελῶς ἐκλείπουν ἢ μεταπλάσσονται νέαι, ὅλως διάφοροι πολὺ τελειότερον ὄργανωμένοι καὶ ποικιλώτερον ἐσχηματισμένοι ἐμφανίζονται, τὰ ἐκ τῶν προηγουμένων περιόδων ἐναπομείναντα διαρκῶς ἐξελλίσσονται καὶ παραδόξους καὶ παμμεγίστας ποσότητας λαμβάνουσι μορφάς.

Ἀκολουθεῖ μακρὰ περίοδος ἀναπαύσεως· ἡ Γῆ κοιμᾶται τὸν νήδυμον· ὁ Ποσειδῶν μὲ τοὺς Τρίτωνας καὶ τὰς Σειρήνας καὶ τὰς Νύμφας καὶ ὁ Πλούτων μὲ τὸν Κέρβερον ἀπέκαμον. Ἡ Μικρασία εἶναι συνδεδεμένη μετὰ τῆς Εὐρώπης. Μιὰ ἐκτεταμένη ἠπειρος καλύπτει τὸ Αἰγαῖον πέλαγος: **Μεσοζωϊκὸς ἢ Μεσολιθικὸς αἰὼν.**

Τέλος μετὰ τὴν μακρὰν αὐτὴν σιωπὴν τῆς Ἰουρασίου καὶ Κρητιδικῆς περιόδου (πρβλ. **Histoire Géologique de Mételin par L. de Launay.**) ἡ Γῆ, ἕνεκα τῆς διαταραχθείσης ἰσορροπίας τῆς γῆινου ἐπιφανείας καὶ τῶν ἐγκάτων αὐτῆς, ἀφυπνίζεται καὶ διὰ νὰ ἐπέλθῃ ἰσορροπία, ἐκρήξεις φοβεραὶ ἠφαιστειῶν, γένεσις ὄρεων, συνιζήσεις, ρικνώσεις, μετακινήσεις ἀκτῶν καὶ λοιπὰ ὅμοια φαινόμενα λαμβάνουν χώραν. Αἱ ἐκρήξεις τοῦ **ὄφελτου**, τοῦ **τραχείτου** καὶ τοῦ **ἀνδεσίτου** (ὀνόματα πετρωμάτων) δίδουν εἰς τὴν Λέσβον τὸ σημερινὸν ἀνάγλυφον, ἐν ᾧ συγχρόνως τοπικαὶ καθιζήσεις σχηματίζον λίμνας μικρὰς παρὰ τὴν Μυτιλήνην καὶ τὰ Τελώνια. Ἐν τούτοις ἡ μετὰ τὴν Εὐρώπης καὶ Ἀσίας ἠπειρος ὑφίσταται ἀκόμη μία ἐκτεταμένη ἀγρία πεδιάς ἀνάλογος πρὸς τὰ πεδία τῆς Ἀφρικῆς, ὅπου ἔζων γιγαντιαῖα τετράποδα εὐρεθέντα εἰς τὸ Πικέρμι, κατεῖχε τὴν μετὰ τῶν δύο ἠπείρων ἑκτασιν. Ἐπὶ ὅλης ἐκείνης τῆς ἐκτάσεως τῆς Ἑλληνοσιατικῆς ἠπείρου, ὅπου δάση μεγαλοπρεπῆ καὶ λειμῶνες λιπαροὶ παρεῖχον τροφήν εἰς παντοδαπὰ ζῶα, περιεπλανῶντο ρινοκέρωτες καὶ ὕαινα καὶ τίγρεις καὶ λέοντες καὶ πάμπολλα ἄλλα ἄγρια ζῶα.

Εὗρισκόμεθα εἰς τὸν **Καινολιθικὸν ἢ Καινοζωϊκὸν αἰῶνα**. Αἱ ἐκρήξεις καὶ αἱ γεωλογικαὶ μεταβολαὶ καθ' ὅλον τὸν αἰῶνα ἐξακολουθοῦν αἱ κατὰ τὴν ἐώκαινον σχηματισθεῖσαι λίμναι ἀντικαθίστανται ὑπὸ μεγάλης θαλάσσης καὶ ἡ Μυτιλήνη ἀναδύσασθαι ὁποῖα παρουσιάζεται ἡμῖν σήμερον ἔμεινε νῆσος.

Ἐν Παπάδῳ τῇ 14ῃ Ἰανουαρίου 1911.

Γ. Ι. Πετρέλλης.

(Είκων Φρά Βαρθολομαίου)

Η ΤΑΦΗ

ΑΠΟ ΤΑ "ΝΕΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ", ΤΟΥ RUDOLF BAUMBACH

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΑΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΣΕ ΝΑ ΚΛΑΨΗ

«Όλοι ξέρετε τὸ παραμῦθι τῆς Πριγκηπέσσας, ποῦ ποτὲ δὲν εἶχε γελάσει, μὰ κανέναν σας δὲν ξέρει τὴν ἱστορία τῆς Βασιλοπούλας, ποῦ δὲν μποροῦσε νὰ κλάψει. Ἀκοῦστε τὴν λοιπόν.

Μιά φορὰ κ' ἕναν καιρὸ ἦταν ἕνας βασιλιάς καὶ μιὰ βασίλισσα κ' ἔκαναν ἕνα κοριτσάκι πάρα πολὺ ὄμορφο, πιο ὄμορφο ἀπὸ κάθε ἄλλη βασιλοπούλα. Μὰ τὸ παιδί ἐφώναζε κ' ἔκλαιγε μέρα νύχτα χωρὶς καθόλου νὰ παύει, τόσο ποῦ ἡ βασίλισσα θὰ γινόντανε τὸ δίχως ἄλλο νευρική, ἂν ἦταν καὶ τότε τὰ νεῦρα. Ὁ γιατρὸς τοῦ παλατιοῦ δὲν ἔπαυε νὰ γράφει μέρα νύχτα συνταγὲς καὶ νὰ παραφορτώνει τὸ στομάχι τῆς πριγκηπέσσας μ' ἕνα σωρὸ καλόγευστα γιαιτρικά, μὰ ἡ μικρὴ ὅλο κ' ἔκλαιγε πιο πολὺ.

Στὴν ἄκρια τοῦ παλατιοῦ ἦταν ἕνας παλιὸς πύργος. Μέσα σ' αὐτὸ τὸν πύργο κατοικοῦσε μιὰ κακάσχημη παμπόγρη, ἡ μάγισσα τοῦ παλατιοῦ. Μιά μέρα ἡ βασίλισσα ἀνέζηκε τὴ στρεφογυριστὴ σκάλα, μπῆκε μέσα στὴν κάμαρα τῆς γρηᾶς καὶ τῆς ἐζήτησε τὴ συμβουλή της γιὰ τὸ παιδί πῶς γλῆαιγε κ' ἐκείνη τῆς ὑποσχέθηκε νὰ τὴν βοηθήσει. Ὑστερα ἀπὸ λίγες μέρες ἡ μάγισσα τοῦ παλατιοῦ πῆγε τὴ νύχτα στὸ χωράφι καὶ γύρισε μὲ μιὰν ἀγκαλιὰ βότανα. Μ' αὐτὰ τὰ βότανα πρόσταξε κ' ἔκαμαν τοῦ παιδιοῦ ἕνα θερμόλουτρο. Κ' ἡ πριγκηπέσσα ἔπαυεν ἀμέσως τὰ κλάμματα καὶ τὶς φωνῆς κ' ἀπόμεινε σὰν ἀρνάκι μέσα στὸ μπάνιο. Αὐτὸ ἄμα τὸ εἶδεν ἡ βασίλισσα κ' οἱ δοῦλές της ἐχάρηκαν πάρα πολὺ κ' ἡ μάγισσα τοῦ παλατιοῦ ἀκριδοπληρώθηκε μιὰ χούφτα φλωριά καὶ μιὰ καινούργια ποδιά.

Ὅμως ὕστερα ἀπὸ δυὸ βδομάδες ἀρπαξαν τὴ γρηᾶ κατὰ διαταγὴ τοῦ βασιλιά ἀπὸ τὸ μαγικό της τὸν πύργο δυὸ χειροδύναμοι δορυφόροι καὶ τὴν ἔφεραν ὅλοῖσα στὸ γηροκομεῖο. Καὶ τὰ μαγικά τὰ βότανά της κ' ὅλα της τὰ ἐπίλοιπα τὰ μάγια τᾶκαψαν μέσα στὴν αὐλὴ τοῦ παλατιοῦ. Κι' ὁ κόσμος ἔλεγε: «μὲ τὸ δίκιο τὰ παθαίνει ὄλ' αὐτὰ ἡ μάγισσα, γιὰ τὸ μπάνιο πῶκαμε τῆς πριγκηπέσσας ἦταν πολὺ δυνατό». Κι' ἀληθινὰ ἡ βασιλοπούλα δὲ μποροῦσε πιά νὰ κλάψει καθόλου. «Αὐτὸ εἶνε πολὺ κακὸ πρᾶγμα» — ἔλεγεν ὁ ἀστρονόμος τοῦ παλατιοῦ, ἕνας ἄνθρωπος πάρα πολὺ ἐξυπνος — «πολὺ κακό. Ἡ βασιλο-

πούλα μὲ τὸν καιρὸ θὰ γίνῃ βασίλισσα, καὶ μιὰ βασίλισσα πρέπει νὰ μπορεῖ νὰ κλαίγει καὶ νὰ χύνει δάκρυα στὶς ἐορτὲς καὶ τὰ πανηγύρια, κ' ἂν δὲν μπορεῖ νὰ τὰ κάνει αὐτὰ θὰ τὴν ὀχτρευτεῖ ὁ λαός». Οἱ γιατροὶ πηγαίνοερχόντανε μὲ τὰ χάπια καὶ τὰ γιαιτρικά τους, μὰ τίποτε δὲν ὠφελοῦσε ἡ βασιλοπούλα δὲ μποροῦσε νὰ κλάψει.

«Ἐγὼ θὰ τὴν κάμω νὰ κλάψει», εἶπεν ὁ αὐλάρχης. Καὶ μιὰν αὐγὴ, ἐκεῖ ποῦ ἡ μικρὴ Πριγκηπέσσα καθούτανε ἀπάνω στὸ σκαμνάκι, περικυκλωμένη ἀπὸ τὶς ζαγραφιές της, τὰ παιχνιδάκια της, νὰ καὶ μπαίνει μέσα στὴν κάμαρα ὁ φουρνάρης καὶ μὲ τὰ χοντρά τὰ παπούτσια τοῦ ποῦταν γεμάτα καρφιά, τσαλαπατᾶ καὶ σπᾶνει τ' ὄμορφο κερένιο κεφαλάκι τῆς ἀγαπημένης κουκλίτσας τῆς πριγκηπέσσας. Ἔτσι τὸν εἶχε διατάξει ὁ αὐλάρχης, καὶ στέκοντας κ' ὁ ἴδιος μτροστὰ στὴν πόρτα περίμενε ν' ἀκούσει τὸ κλάμα τῆς βασιλοπούλας. Μόλις εἶχε κάμει αὐτὴ τὴν παλιοδουλειὰ ὁ φουρνάρης, ρίχτηκαν καταπάνω του οἱ καμαριέρες καὶ τὸν πέταξαν ἔξω μὲ τὸ ξύλο. Μὰ ἡ πριγκηπέσσα δὲν ἔκλαψε καθόλου, καὶ μόνο ποῦ εἶπε: ὁ παπάκης θὰ μοῦ πάρῃ μιὰν ἄλλη κουκκλα, πιο ὄμορφη κ' ἀπ' αὐτὴν ποῦσπασε». Καὶ ὁ αὐλάρχης τράβηξε σπῆτι του καταθυμωμένος.

Τὰ χρόνια περνοῦσαν κ' ἡ Πριγκηπέσσα μεγάλωνε καὶ μέρα μὲ τὴ μέρα γινούντανε πιο ὄμορφη, μ' ἀκόμα δὲν εἶχε χύσει οὔτε ἕνα δάκρυο. Ὁ βασιλιάς διαλάλησε πῶς θὰ δῖνε χίλια φλουριά σ' ἐκεῖνον ποῦ θάκανε τὴν κόρη του νὰ κλάψει, μὰ κ' αὐτὸ δὲν ἔκαμε τίποτα.

Πρώτη φορὰ ὅταν ἔγινε δεκαπέντε χρονῶ τὴν πῆγαν τὴν Πριγκηπέσσα στὸ θέατρο, κ' ὁ ποιητῆς τοῦ παλατιοῦ ὑποσχότανε ἰώρα μεγάλα πράματα. Εἶχε κάμει μιὰ συγκινητικὴ τραγωδία, ποῦ ἑφτὰ πρόσωπα πεθαίνουν σὴν σειρά, ἄλλο φαρμακωμένο κ' ἄλλο μαχαιρωμένο. Μολαταῦτα πάλιν ὅταν εἶδε ἡ βασιλοπούλα τὰ ἑφτὰ κορμιά νὰ κοίτουνται ἐπάνω στὴ σκηνὴ ἔχοντες τὶς δεκατέσσερες πατουῆνες τους γυρισμένες κατὰ τὸ μέρος τῶν θεατῶν, δὲν εἰμπόρεσε νὰ κρατηθῇ κ' ἐρριξεν — ὦ φρίκη — ἕνα γέλοιο δυνατό, πούκαμε κ' ὅλο τὸ θέατρο νὰ γελᾶ καὶ νὰ μὴ σωπαίνει.

Ἐνας μονάχα ἔκλαιγεν, ὁ ποιητῆς τοῦ παλα-

τιού, γιατί ἔχανε τὰ χίλια φλουριά, πού τόσο τὰ χρειαζότανε καὶ πού γιὰ μιὰ στιγμή τοῦ εἶχαν δώσει τὴ μεγαλύτερη χαρὰ. Καὶ μέσα στὴ στενοχώρια του πῆγε καὶ κατάκρινε τὸ γεγονός μετὴν πῶς μεγάλην αὐστηρότητα. Μὰ ἡ πριγκηπέσσα ἔμεινε ἀδάκρυτη.

Κεῖνες τὶς μέρες συνέβαινε κάτι τι πάρα πολὺ παράξενο. Ἡ καλὴ βασίλισσα ἔπεσε στὸ κρεβάτι καὶ σὲ τρεῖς μέρες ἀπόθανε καὶ γέμισεν ὅλη ἡ χώρα κλάμματα καὶ μοιρολόγια. «Τώρα θὰ κλάψει» ἔλεγε ὅλος ὁ κόσμος, γιατί ἡ βασιλοπούλα τρελλαινότανε γιὰ τὴ μητέρα της. Μ' αὐτὴ πάλι τὰ ἴδια. Μονάχα πού εἶπε: «Ἡ μητέρα μου εἶνε μέσα σ' ἕνα ὠραῖο κῆπο, πού τὸν ἔχει πολὺ καλύτερα ἀπ' ὅλους μας» καὶ οὔτε ἕνα δάκρυο.

Πέρασαν κάμποσα χρόνια. Ὁ βασιλεὺς ἐπῆγε μετὰ τοὺς αὐλικούς του σ' ἕνα ὠραῖο ἐξοχικὸ παλάτι του γιὰ νὰ κυνηγήσει καὶ πῆρε μαζί του καὶ τὴν ὁμορφὴν κόρη. Ἡ βασιλοπούλα κάθε μέρα σχεδὸν ἀκολουθοῦσε καβάλλα τοὺς κυνηγούς, φορῶντας μιὰν ὠραία χυτὴ φορεσιὰ τῆς ἱππασίας καὶ κρατῶντας στὸ χέρι της τὸ γεράκι. Μιὰ μέρα ἀποφασίσανε νὰ πᾶνε γιὰ χοίρους καὶ ἐπειδὴ τὸ κυνήγι αὐτὸ τὸ νομίσανε πολὺ ἐπικίνδυνο γιὰ μιὰ γυναῖκα, τὴν ἀφήσανε τὴν πριγκηπέσσα μονάχη στὸ σπῆτι καὶ ὁ βασιλεὺς μετὰ τοὺς κυνηγούς καὶ μετὰ τοὺς σκύλους τράβηξαν μέσα στο καταπράσινο τὸ δάσος, πού ἦταν γεμάτο ἔλατα.

Ἡ βασιλοπούλα πῆγε πρῶτα πρῶτα μέσα στὸν κῆπο τοῦ παλατιοῦ καὶ διασκέδαζε κάμποση ὥρα μετὰ τὰ μοσχομυρωδάτα τριαντάφυλλα, ὕστερα ὅμως βγήκε ἀπὸ τὴ καγκελωτὴ πόρτα καὶ χῶθηκε μέσα στὸ δάσος. Γὰ ἔλατα καὶ τὰ πεῦκα γλυκομουρμουρίζανε τὸν παλιό τους τὸ σκοπό, ὁ σπῆνος τραγουδοῦσε ἀκούραστος καὶ οἱ χρωματιστὲς καρδερίνες πετοῦσαν γλυκοτραγουδῶντας μέσα στὰ φυλλώματα. Τὸ δάσος τραγουδοῦσε τὸ τραγούδι του, πού ὅλοι τὸ ξέρουν καὶ λίγοι τὸ νοιώθουν.

Ἡ ὁμορφὴ βασιλοπούλα περνοῦσε μέσ' ἀπὸ τοὺς ἴσκιους τοῦ δάσους καὶ τὰ χρυσοξάνθα μαλλιά της ὄλο καὶ κυμάτιζαν στὸ ἐλαφρότατο ἀεράκι, μὰ κανένας δὲ βρισκότανε γιὰ νὰπολάψη τὸ ὠραῖον θέαμα. Ξάφνου κάτι ἔλαμψε μέσα στοὺς κέδρους καὶ πετάχτηκεν ἔξω κάτι σὰν ἄσπρο λάφι πού λένε οἱ κυνηγοί, μὰ πάλι δὲν ἦταν κανένα λάφι μετὰ πριονωτὰ κέρατα, ἦταν ἕνα ἀλογίκι ἄσπρο σὰ χιόνι. Καὶ τ' ἀλογάκι τὸ τράβηξαν τὰ γλυκύσματα τῆς πριγκηπέσσας καὶ ἤρθε κοντὰ καὶ τᾶτρωγεν ἀπὸ τὸ χέρι της. «Ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι, ἀλογάκι μου;» ἀρώτηξεν ἡ βασιλοπούλα, «πού κατοικεῖς;» Αὐτοῦ ἀπάνω τίποτα δὲν ἀποκρίθηκε τὸ ἀλογάκι, μονάχα ἐσήκωσεν ἀψηλὰ τὸ κεφάλι του καὶ σκάλισε τὴ γῆ μετὰ μπροστινά του πόδια. «Νὰ σὲ καβαλλικέψω;» ἀρώτηξε πάλιν ἡ πριγκηπέσσα καὶ, χωρὶς νὰ περιμείνη τὴν ἀπάντηση, πήδηξε ἀπάνω στὴ ράχη του καὶ τ' ἀλογάκι χύμιξε χαρούμενο μετὰ τὴν καβαλλάρισσά του μέσα στὰ ἔλατα.

Ξάφνου ἀνοῖξε τὸ δάσος, καὶ ἡ βασιλοπούλα βρέθηκε μέσα σ' ἕνα μεγάλο δασολίβαδο καὶ

μπροστὰ σ' ἕνα μικρὸ σπιτάκι μετὰ δυὸ λαφοκέρατα στὸ ἀέτωμα καὶ ἕνα ὀλάνθιστο περιβολάκι ὀλοτρόγυρα. Κάτω ἀπὸ μιὰ κουφοξυλιά, πούταν πλαῖ σ' ἕνα πηγάδι, καθοῦτανε ἀπάνω στὸν πάγκο ἕνας μελαχροινὸς νέος μ' ἕνα φτεροὸ καμπυλωτὸ στὸ καπέλλο του.

Σηκώθηκε καὶ ἔτρεξε πρὸς τὴν καβαλλάρισσα. «Ποῖον μᾶς φέρνετε ἀνήμερὲ μου κύκνε;» ἀρώτηξε τ' ἀλογάκι καὶ ἄρχισε νὰ ἐξετάζει μετὰ περιέργεια τὴ βασιλοπούλα. Τέτοιο ἀνάστημα, τέτοια χρυσὰ μαλλιά καὶ τέτοιο τρυφερὸ δέρμα — ἔλεγε μέσα του — δὲν τᾶχουνε στὰ χωριά μας τὰ κορίτσια. Αὐτὴ θᾶνε καμμιά δοῦλα ἀπ' τὸ βασιλικὸ παλάτι, καμμιά βάγια τῆς βασιλοπούλας, πού δὲν μπορεῖ νὰ κλάψει. Ἐπιασε τὸ χέρι τῆς βάγιας καὶ τὴν κατέβασε ἀπὸ τ' ἀλογάκι. Ὑστερα τῆς ἔφερε γάλα, ψωμί καὶ μέλι. Καὶ χαιρότανε βλέποντας τὴ μουσαφίρισσά του εὐχαριστημένη ἀπὸ τὴν περιποίησή του.

Ὡς τὸ βράδυ καθίσανε μαζί κάτω ἀπὸ τὴν κουφοξυλιά μιλῶντας σὰ δυὸ γειτόνοι, σὰ δυὸ παλιοὶ συστρατιῶτες. Κι ὅταν πιά ἄρχισε νὰ σουρουπῶν, ἡ βασιλοπούλα σηκώθηκε γιὰ νὰ φύγει, καὶ ὁ νιὸς τὴν ἐδοήθησε ν' ἀνεβῆ ἐπάνω στ' ἄσπρο τ' ἀλογάκι. «Στὸ βασιλικὸ παλάτι δὲν κατοικεῖς;» τὴν ὀρώτηξε στὸ τέλος. «Ναί, στὸ βασιλικὸ παλάτι κατοικῶ». Καὶ τῆς ἔδειξεν ὁ νιὸς τὸ δρόμο. Ἐστάθηκεν ὅμως πολλὴ ὥρα ἀκόμη κάτω ἀπ' τὴν κουφοξυλιά καὶ τρελλάθηκεν ἀπὸ τὴν χαρὰ του σὰν τὴν εἶδε νὰ γυρίζη καὶ νὰ τὸν γλυκοκυττάζη.

Τὴν ἄλλη μέρα, σὰν ἔφυγε πάλι στὸ κυνήγι ὁ βασιλεὺς, πρόσταξεν ἡ πριγκηπέσσα καὶ ἔδωκεν τ' ἀλογάκι ἀπὸ τὸ σταῦλο, πούχε περάσει τὴ νύχτα του. Καὶ βιάζοντας ἀπὸ τὰ στολίδια τῆς μιὰ μεγάλης ἀρμαθιᾶς κοράλλια στόλισε μ' αὐτὴν τὴν ἄλικην ἀλυσίδα τ' ἄσπρο τ' ἀλογάκι, πού ὄλο καὶ χλιμίντριζεν ἀπὸ τὴν χαρὰ του. Κι ἄρχισεν ἡ βασιλοπούλα νὰ τραγουδεῖ:

Ἐχω 'να γλήγορο ἀλογάκι
πού πάντοτ' ἕνα δρόμο παίρνει
τὸ δρόμο πού ἀπ' τ' ἀρχοντικό μου
στὸ πρᾶσινο τὸ δάσος φέρνει.
Ἐκεῖ 'νε κάργες καὶ γεράκια
καὶ πλούσια ἡ γῆς ἀνθομανῆ,
ἐκεῖ 'νε λάφια καὶ ζαρκάδια
καὶ ἕνας . . . . .

«Ὅπου τὰ κυνηγᾶ», ἤθελε νὰ τραγουδήσει, μὰ τρόμαξε καὶ σῶπασε. Ὑστερα πήδηξε πάνω στὸ ζό, τὸ χτύπησεν ἀλαφρὰ ἀλαφρὰ καὶ φώναξε: «Ξέρεις τὸ δρόμο». Καὶ τ' ἀλογάκι πετάχτηκεν ὄξω ἀπὸ τὴν πόρτα καὶ ὀλοῖσα γιὰ τὸ χαρούμενο δάσος.

Κάθισε πάλιν ἡ βασιλοπούλα πλαῖ στὸ δασοφύλακα κάτω ἀπ' τὴν κουφοξυλιά. Κι ὅλη τὴ μέρα ὁ νιὸς κρατοῦσε τὰ λευκά της χέρια μέσα στὰ δικά του τὰ μαῦρα καὶ δὲ ξεκόλλησε τὰ μάτια του ἀπὸ τὰ λαμπερά της μάτια. Μὰ τὸ βράδυ, ὅταν σηκώθηκε γιὰ νὰ φύγει ἡ βασιλοπούλα, ἀπόμειναν καὶ οἱ δυὸ περίλυποι καὶ σιωπηλοὶ καὶ ἕνα νυχτοπούλι ἄρχισε τὰ γέλοια πάνω ἀπ' ἕνα ἔλατο.

— «Ἄν ἤμουν τώρα κανένας δασονόμος», ἔλε-

γεν ὁ δασοφύλακας μιλῶντας μίνος του τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωῖ ἐκεῖ πού περπατοῦσε πάνω στὰ δροσόλουστα χορταράκια, «ἂν ἤμουν τώρα κα- νένας δασονόμος, θὰ βρισκότανε χεροῦλι γιὰ τὴν τσάπα, μὰ ἕνας φτωχὸς δασοφύλακας!» κ' ἔγυρεν ἔμπρὸς τὸ κεφάλι του καταλυπημένος.

Τότε εἶδε κατὰ γῆς ἕνα κόκκινο κοράλλι, ποῦ τὸ δίχως ἄλλο τὸ εἶχε χάσει τὸ στολισμένο τ' ἀλογάκι. Ἐσκυψε καὶ τὸ πῆρε, κ' ἐκεῖ πῶ- σκυφτε εἶδε κι ἄλλο π' ἀστραφτε μέσ' ἀπ' τὰ χορτάρια σὰν καιμιὰ ρῶγα σταφυλιοῦ, κ' ὕστερα κι ἄλλα πολλὰ στὴ σειρά. Καὶ τὰ κοράλλια τὸν ἔφεραν μέσ' ἀπὸ τὸ δάσος εἰς τὸ ἑξαφνικὸ πα- λάτι, ποῦ τῶχε γιὰ τὸ κυνήγι του ὁ βασιλιάς. Κι ἀπὸ τὴ καγκλωτὴ τὴν πόρτα μπῆκε μέσα στὸν κῆπο. Ἐνα συντριβάνι, τριγυρισμένο μὲ κρί- νους, ἀνεδοκατέβαζε μουρμουρίζοντας τὸ νερό του. Κι ἀπάνω στὸ παλκόνι τοῦ παλατιοῦ στε- κότανε μονάχη ἡ ὁμορφη δάγια, πούξερε, κ' ἄ- μα τὸν εἶδεν ἀμέσως τὸν γνώρισε καὶ τοῦγενεψε νὰ πάγει κοντὰ της.

Ὁ νέος δὲν περίμενε νὰ τοῦ τὸ πει δυὸ φο- ρές. Ἀνέβηκε τρεχᾶτα τὴ σκάλα καὶ βρεθῆκε μέσα στὴ λαμπερὴ τη σαλα. Ἐνα μεγάλο πρά- σινο πουλί, ποῦ κουνιότανε πάνω σ' ἕνα μα- λαματένιο τσέρκι, τοῦ φώναζε, σὰν ἔμπαινε, μὲ φωνὴ ἀνθρωπινή: «Καλὴ μερα, κατεργαράκο», καὶ ὁ νέος ἔκαμε μπροστα στὸν παπαγάλο μιὰ βαθειὰν ὑπόκλιση, ποῦ ξέρανε στὰ γέλοια τὸ μι- κρὸ τὸ θαλαμηπόλο, ποῦ στεκότανε στὴν πόρτα. Ἡ ὁμορφη βασιλοπούλα τοῦγενεψε τοῦ θαλαμη- πόλου καὶ πῆγε στὴ διπλανὴ τὴν κάμαρα κ' ἀ- φουγκραζότανε, κ' αὐτὴ πῆγε κοντὰ στὸ ξένο καὶ τοῦδωσε τὸ χέρι της.

Ὁ νιὸς ἐκύτταξεν ὀλοτρόγυρα του μέσα στὴ σάλλα καὶ τοῦ ἤρθεν ἡ ἰδέα πὼς ἐκείνη πούπαιρνε γιὰ βάγια τὸ δίχως ἄλλο θάτανε καιμιὰ δεσποι- νίδα τῆς τιμῆς. «Συχώρα με» τῆς εἶπε «θαρ- ροῦσα πὼς εἶσαι ἡ βάγια ἢ ἡ δοῦλα τῆς πριγ- κηπέσσας».

— «Ἄχ, καλέ μου», τοῦ ἀποκρίθηκεν ἡ κυρία, «δὲν εἶμαι οὔτε ἡ μιὰ, οὔτε ἡ ἄλλη, εἶμαι ἡ κόρη τοῦ βασιλιά».

— «Ἀλήθεια, ἡ ἴδια ἢ βασιλοπούλα εἶσαι;» ἀρώτηξεν ὁ δασοφύλακας μὲ φωνὴ τρεμάμενη. «Τότε συχώρα με ποῦ ἤρθα ἐδῶ καὶ γιὰ ὅ,τι γίνηκε, θὰ φύγω καὶ θὰ παω μακρὰ ὅσο ποῦ βαστοῦν τὰ ποδια μου. Μιὰ κρίμα! Ὁ Θεὸς νὰ σὲ φυλάη!»

— «Ναί, κρίμα ποῦ εἶμαι ἡ κόρη τοῦ βασιλιά», καὶ σ' αὐτὰ τὰ λόγια ἐπάνω πλημμύρησαν τὰ μάτια της ἀπὸ τὰ δάκρυα καὶ κλαίοντα ἀγκά- λιασε τὸ μελαχροινὸ λαιμὸ τοῦ νέου.

Ὁ θαλαμηπόλος ποῦ ἀφουγκραζότανε στὴ δι- πλανὴ τὴν κάμαρα, ἅμα εἶδε πὼς ἡ πριγκηπέσσα ἔκλαιγε, ἔτρεξε ὅσο πὼ γλήγορα μποροῦσε στὴν κάμαρα τοῦ βασιλιά καὶ τοῦ εἶπε: «Μεγαλειότατε, ἡ ὑψηλότητά της ἢ πριγκηπέσσα κλαίει.»

Σ' αὐτὴ τὴν εἶδηση ὁ βασιλιάς πετάχτηκεν ἀπάνω καταχαρούμενος κ' ἀρώτηξε: «Καὶ πὼς γίνηκεν αὐτό; Γιατί κλαίει;»

«Κλαίει ποῦνε βασιλοπούλα. Μὰ ἔλα μιζῖ, βα- σιλιᾶ μου, γιὰ νὰ δεῖς τὸ θᾶμα μὲ τὰ μάτια σου. Ἐκεῖ εἶνε κ' ὁ ἄνθρωπος, ποῦ τὴν ἔκαμε νὰ κλάψει.»

Ὁ βασιλιάς πῆρε ἕνα μικρὸ μὰ βαρὺ κουτάκι καὶ τῶδωσε στὸ θαλαμηπόλο γιὰ νὰ τὸ φέρει μαζί του κ' ὕστερα τράδηξε γιὰ τὴ θυγατέρα του.

Κ' ἐχάρηκε μὲν πολὺ πούχυσε ἡ κόρη του τόσα κρουσταλλένια δάκρυα, μὰ δὲν τὸν εὐχα- ρίστησε καὶ καθόλου ποῦ τάχυσε στὸ λαιμὸ ἐνὸς χωρικοῦ.

«Ἐλα ἐδῶ», εἶπε στὸ νιὸ, «πᾶρε τὴν πληρωμὴ σου κ' ὕστερα τράβα ὅσο πὼ μακρὰ μπορεῖς». Μ' αὐτὰ τὰ λόγια ἀνοιξε τὴν κλειδαριὰ τοῦ κου- τιοῦ ἦταν γεμᾶτο φλουριά.

Μὰ ὁ νέος ἔκαμε μιὰ χειρονομία ἀποκρουστικὴ κ' εἶπε: «Τὴν πληρωμὴ μου τὴν πῆρα μόνος μου ὅξω στὸ δασολίβιδο κοντὰ στὸ πηγάδι κάτω ἀπ' τὴν κουφοξυλιά».

Αὐτοῦ ἀπάνω ὁ βασιλιάς ἐθύμωσε κ' εἶπε: «πὼς θὰ σοῦ φαινότανε, κλέφτη τῆς τιμῆς, ἂν πρόσταζα νὰ σοῦ κόψουν τὸ κεφάλι; Καὶ σὺ, κοροῦλά μου θᾶκλαιγες καὶ τότε;»

— «Μὰ δὲ θὰ περνοῦσε πολὺς καιρὸς», ἀπο- κρίθηκεν ἡ πριγκηπέσσα τραδῶντας ἀπὸ τὰ χουσαῖ μαλλιά της μιὰ καρφίτσα σὰν μαχαίρι. «Θὰ τὸν ἀκολουθοῦσα εὐθὺς στὴ χώρα, ποῦ δὲν ὑπάρχει βασιλιάς νὰ δίνει διαταγές».

«Αὐτὴ ἢ χώρα θᾶνε πολὺ κακὴ, ποῦ δὲν ὑπάρχει βασιλιάς νὰ δίνει προσταγές» μουρμού- ρησεν ὁ βασιλιάς. «Τί νὰ κάνουμε λοιπόν;» Ἄ- πλωσε τὸ δεξί του χέρι τὸ πατοικὸ καὶ πιάνοντας τὴν πριγκηπέσσα ἀπὸ τὸ ῥοδονόστιγο τ' αὐτῆς τῆς τὴν ἔφερε κοντὰ σ' ἐκεῖνον ποῦ τὴν ἔκαμε νὰ κλάψει. «Ἔχετε τὴν εὐχὴ μου, παιδιὰ μου!» εἶπεν ὁ βασιλιάς συγκινημένος, κ' ἔκλαιγαν ὅλοι, ἀκόμα κ' ὁ μικρὸς θαλαμηπόλος, γιὰτὶ μπῆκε μὲ γεμᾶτα χέρια κ' ἔδωαινε μ' ἀδειανὰ.

[Ἀπὸ τὸ Γερμανικόν].

Ἀθηναί.

Δῆμος Κλεόπας

ΣΚΟΤΑΔΙΑ

Ἀμέτρητα τρισκόταδα κ' ἀνήμερα
Στὰ μάτια τῆς ψυχῆς μου τὰ διάνοιχτα.
Μαῦροι ἴσκιοι τερατόμορφοι ἀργοσέρνουνται
Μέσ' στὰ βουδὰ θριαμβικὰ μεσάνυχτα....

* *

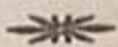
Καὶ μὲς στὴν ἄφωνη τρομάρα, μόνη δλόθερμη
Ἡ προσευχὴ μου πρὸς τὸ Φῶς ὑψώνεται:
«Φῆξε, ἀστραψε στῆς νύχτες, κ' ἔλα σκόρπισε
τὸ καθε ποῦ στὴ Φρίκη γιγαντώνεται».

* *

Κι' ἄλλοί μ' υἱ! νά, ἡ Ἀλήθεια μὲ συνάκουσε,
καὶ χίλιες ἀστραπὲς μὲ πλημμυρίσανε,
Κι' ὅπου σκοτάδια, ἠλιοθάλασσες ἀνάβρυσαν.
Μόνον πού.... τῆς ψυχῆς τὰ μάτια σβύσανε!

Σ. Μ.

ΠΙΚΡΕΣ

Μικρή μου πεταλούδα, ποῦ γυρνᾶς
στοῦ λύχνου μου τριγύρω τὸ γυαλί
καὶ φεύγεις καὶ σιμόνεις καὶ περνᾶς
καὶ πέφτεις καὶ χτυπιέσαι σὰν τρελλή,
στοῦ λύχνου μου τριγύρω τὸ γυαλί,
μικρή μου πεταλούδα, μὴ γυρνᾶς.

Τὸ φῶς του τὸ λευκὸ σὲ ξεγελᾷ
καὶ θὰ χαθῆς, φτωχοῦλα, θὰ χαθῆς!
Θὰ κάψῃς τὰ φτερά σου τ' ἀπαλὰ
λιγάκι πειὸ σιμά του σὰν ἐλθῆς,
ἄχ! θὰ χαθῆς, φτωχοῦλα θὰ χαθῆς,
τὸ φῶς του τὸ λευκὸ σὲ ξεγελᾷ!

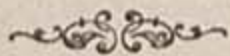
Ὅ,τι παθαίνεις τῶπαθα κ' ἐγώ,
γι' αὐτὸ σὲ δίνω τέτοια συμβουλή:
Παιδὶ ξεμναλισμένο καὶ γοργό,
μιας μάγισσας μὲ πλάνεψε φιλι,
γι' αὐτὸ σὲ δίνω τέτοια συμβουλή,
ὅ,τι παθαίνεις τῶπαθα κ' ἐγώ.

Μὲ γέλασε ἡ γλυκεῖά της ἀγκαλιὰ
καὶ δὲ μπορῶ ἀπὸ τότε δὲν μπορῶ.
Ἦταν πικρὰ φαρμάκια τὰ φιλιὰ
κ' ἡ ἀγάπη της μαχαῖρι κοφτερὸ
ἄχ! δὲν μπορῶ ἀπὸ τότε δὲν μπορῶ
μὲ γέλασε ἡ γλυκεῖά της ἀγκαλιὰ.

Μικρή μου πεταλούδα, ποῦ γυρνᾶς
στοῦ λύχνου μου τριγύρω τὸ γυαλί
καὶ φεύγεις καὶ σιμόνεις καὶ περνᾶς
καὶ πέφτεις καὶ χτυπιέσαι σὰν τρελλή,
στοῦ λύχνου μου τριγύρω τὸ γυαλί,
μικρή μου πεταλούδα, μὴ γυρνᾶς.

Κων)πολις.

Ἐρημίτης

ΧΩΡΙΣ ΡΥΘΜΟ

ΤΟ ΑΥΡΙΟ

Στὴ «Λυπημένη ἀδελφή»

Αὔριο γελαστή μὲ λουλούδια πολλὰ θὲ νᾶλ-
θη ἢ Ἄνοιξι. Μέσ' στοὺς ὀλάνθιστους κή-
πους, στὸ κελλάδημα τῶν πουλιῶν θὲ ν' ἀπο-
κοιμίσω τὸν πόνο μου. Ὡ, θὲ νᾶμαι εὐτυχι-
σμένος τότε.....

*
*

Αὔριο ἀπ' τὰ βουρκωμένα σύννεφα ἢ βροχὴ
θὰ πέση τόσο γλυκεῖά, τόσο ποθητή, δροσι-
ζοντας τὸ φλογισμένο καὶ χλωμὸ μέτωπό μου.
Ἡ ψυχούλα μου πόσο σ' ἐνοστάλησε, θλι-
βερό, μὰ παρήγορο πρωτοβρόχι..... Τρικυμι-
σμένη μου καρδιά, αὔριο θὰ παρηγορηθῆς βλέ-
ποντας τὴ Φύσι νὰ κλαίη....

*
*

Αὔριο!.... Ἰλυκεῖά, πλανεύτρα Ἐλπίδα, να-
νούρισέ μας, ἀποκοίμισέ μας ἀπαλά, ὑπουλα
μὲ τὴ μορφίνα τῶν ὑποσχέσεών σου.

Αὔριο!...., Κύτταξε μέσα στὰ λουλούδια τῆς
λεμονιάς, ποῦ θὰ πλέξουμε Ὑμεναίων στεφά-
νια, μιὰ κ' ἴα, φρικτὴ κάμπια σιγοκουνιέται.

Αὔριο!.... Κύλα σιγαλά, ἀθόρυβα τὰ κύμα-
τά σου, ὠκεανὲ χρόνε....

Αὔριο!.... Ὡ μάγισσα πλανεύτρα Ἐλπίδα,
γιὰ τὸ ἀγκάλιασμά σου τώρα γίνεται πειὸ
χαλαρό; Ὡ, μὴ μ' ἀφήνῃς....

Αὔριο πειά!.... Στ' αὐτιά μου ὑπόκωφος, ὑ-
πουλος, σαρκαστικὸς φτάνει ὁ κρότος τῆς ἀ-
ξίνας ποῦ σκάφτει ἓνα μνημα...

ΕΡΕΪΠΙΑ

Μέσ' στὴν τραγικὴ νυχτερινὴ τρικυμία, ὀλο-
μόναχος ὑψώνεσαι στὴν κορυφὴ τοῦ γυμνοῦ
λόφου, παλαιῖκὲ σεβάσμιε πύργε.

Νυχτερινὸς πλανεμένος διαβάτης περιῶντας
ἀπ' τὰ πένθημα ἐρείπια σὰν νᾶκουσα κάποια
βαθειὰ στενάγματα μέσ' ἀπ' τὰ σκοτεινὰ κι'
ἀραχνιασμένα δώματά σου.

Λένε πῶς ἡ πεντάμορφη κ' ρὰ τοῦ πύργου
γυρίζει τῆς νύχτες ἐδῶ, θρηνολογῶντας τὰ
περασμένα.

Ἡ μήπως εἶναι μονάχα φωνὲς ἄγριων ζώων
ἢ στριγγόφωνες προφητικὲς λαλιὲς τῶν που-
λιῶν τῆς νύχτας ποῦ φωλιάζουν μέσ' στὰ
γκρεμίσματα, κι' ἔφτασαν ἔτσι ἀλλόκοτες σὰν
κλάμματα ἴσαμε τ' αὐτιά μου μαζὺ μὲ τὸ βουῖ-
σμα τῶν κρύων ἀνέμων;

ΓΥΝΑΙΚΑ!...

Τὸ καλοκαιριάτικο μυρωμένο βράδυ, ποῦ
γονατιστὸς στὰ πόδια σου, ροδοκόκκινος κι'
ῶραιος, σοῦ ζητοῦσε ταπεινὸς καὶ γεμά-
τος προσπάθεια λίγη ἀγάπη, ἐσὺ ἄσπλαχνα
τὸν ἔδιωξες, περήφανη γυναῖκα.

Τώρα πειὰ στὰ δακρυσμένα φθινοπωρινὰ
λυκόφωτα, ποῦ περνάει κάτω ἀπ' τὰ παρά-
θυρά σου, χλωμὸς καὶ πεθαινοντας μέρα τὴν ἡ-
μέρα γιὰ τὴν ἀγάπη τὴν δική σου, ἀλλὰ πάν-
τα ταπεινὸς καὶ γεμάτος περιπάθεια, τώρα ἐσὺ
κρυμμένη πίσω ἀπ' τὰ βαρεῖα βελουδένια πα-
ραπετάσματα τῶν παραθυριῶν, μετανοιωμένη
πνίγεις τοὺς παραπονετικούς λυγμούς σου, πε-
ρήφανη γυναῖκα.....

Ἡ ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣ

Δὲν ἐκουράστηκαν πλέον τὰ κρινοδάκτυλά
σου, παίζοντας πάνω στὰ φιλντισένια κόκ-
καλα τοῦ πιάνου ;

Πᾶψε πειά.....

Κι' ἔλα δῶ, ἄφησε τὸ κορμάκι σου στὴ φλο-
γισμένη δίψα τῆς ἀγκαλιᾶς μου.

Ἔτσι, ἀκούμπησε τὸ ἀγαπημένο κεφαλάκι
στοὺς ὤμους μου καὶ τὸ κῦμα τῶν ὀλόχρυσων
μαλλιῶν σου ἄς ἀγγίξῃ τὸ πρόσωπό μου.

Καὶ νὰ βλέπω τὰ μάτια σου.....

Ὦ, καμμιά μουσικὴ δὲν μ' ἐμέθυσε περισ-
σότερο ἀπ' τὴν φωτεινὴ ἁρμονία τῶν γαλή-
νων κι' ἀγνῶν ματιῶν σου.....

ΜΑΞΙΜ ΓΟΡΚΥ

ΟΙ ΞΕΠΕΣΜΕΝΟΙ

(Συνέχεια).

Ὅταν ἀπῆλθεν, ὁ Βαβιλῶφ ἤρχισε νὰ μορφαῖζῃ
μονάχος του καὶ ν' ἀνοικοκλείῃ γοργῶς τὰ βλέ-
φαρα. Κατόπιν, δύο χονδρὰ δάκρυα ἐκυλίσθησαν
ἐπάνω εἰς τὰ μάγουλά του. Ἦσαν θολὰ, ὅταν δὲ
ἐξηφανίσθησαν μέσα εἰς τοὺς μύστακός του, δυὸ
ἄλλα ἐφάνησαν κατόπιν των. Τότε ὁ Βαβιλῶφ
ἐπέρασεν εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἐγονάτισε πρὸ τῶν
εἰκόνων κ' ἐμεινεν ἐπὶ πολὺ οὕτω, χωρὶς νὰ προ-
σεύχεται, χωρὶς νὰ σαλεύῃ, χωρὶς νὰ σπογγίξῃ
τὰ δάκρυα ποὺ ἐπιπταν ἐπάνω εἰς τὰ μελαχροινὰ
καὶ ρυτιδωμένα μάγουλά του.

* *

Ὁ διάκονος Ταράσης, πάντοτε προσελκνύμε-
νος ἀπὸ τοὺς λειμῶνας καὶ τὰ δάση εἶχε προτεί-
νει εἰς τοὺς «ξεπεσμένους» νὰ πᾶνε στὴν ἐξοχή,
μέσα σὲ μιὰ δροσερὴ λαγκαδιά: ἐκεῖ μέσα εἰς
τοὺς κόλπους τῆς φύσεως, θὰ ἔπιναν τὸ ρακὶ τοῦ
Βαβιλῶφ. Ἄλλ' ὁ ἱεραρχὸς καὶ ὅλη ἡ παρέα ὁμο-
φώνως ἔστειλαν στὸ διάολο καὶ τὸν διάκονον
καὶ τὴν φύσιν, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ πιοῦνε στὸ
λημέρι τους, μέσα στὴν αὐλή.

ὨΚΕΑΝΟΣ

Ἄνοιξαν τὰ μεγάλα πανιά οἱ γολέττες κι'
ἀφήνοντας τὰ εἰρηνικὰ λιμάνια πηγαίνουν πρὸς
τὰ βάθη τῶν ἄγνωστον κι' ἀτέλειωτων πόντων..

Κάθε αὐγὴ ὁ ἥλιος φαίνεται ν' ἀνατέλλῃ πί-
σω ἀπ' τὴν μακρυνὴ κι' ἀόριστη γραμμὴ, ποῦ
σχηματίζει πέρα στὸ βάθος τὸ ἀτέλειωτο
τοῦ ὠκεανοῦ, καὶ κάθε δεῖλι βουτάει πάλι μέσ'
στ' ἀγριεμένα πράσινα νερά....

Πουθενὰ σ' ἐκεῖνο τὸ ἄπειρο μάκρος δὲν
φαίνεται παρήγορη γραμμὴ βουνῶν. Τὸ τα-
ξείδι εἶναι ἀγύριστο.

Δειλὲς ναυτοπούλες, ποῦ περιμένετε μὲ
καρδιοχτύπια στὰ περιγιάλια τῶν πράσινων
νησιῶν νὰ γυρίσουν οἱ ἀγαπημένοι σας, κατε-
βάσετε πικραμένα τὰ μάτια πρὸς τὴν γῆ καὶ
πηγαίνετε στὸν ἀργαλειὸ νὰ ὑφάνετε τὸ μαῦρο
μαντήλι τοῦ αἰώνιου χωρισμοῦ.

Κι' ἐσύ, Ὠκεανὲ πατέρα, φύλαγε στοργι-
κὸς στὰ ψυχρά σου βάθη κι' ἄλλα γενναῖα
κορμιά....

(Πειραιεύς, 1907).

Ἀθανάσιος Π. Μίχας

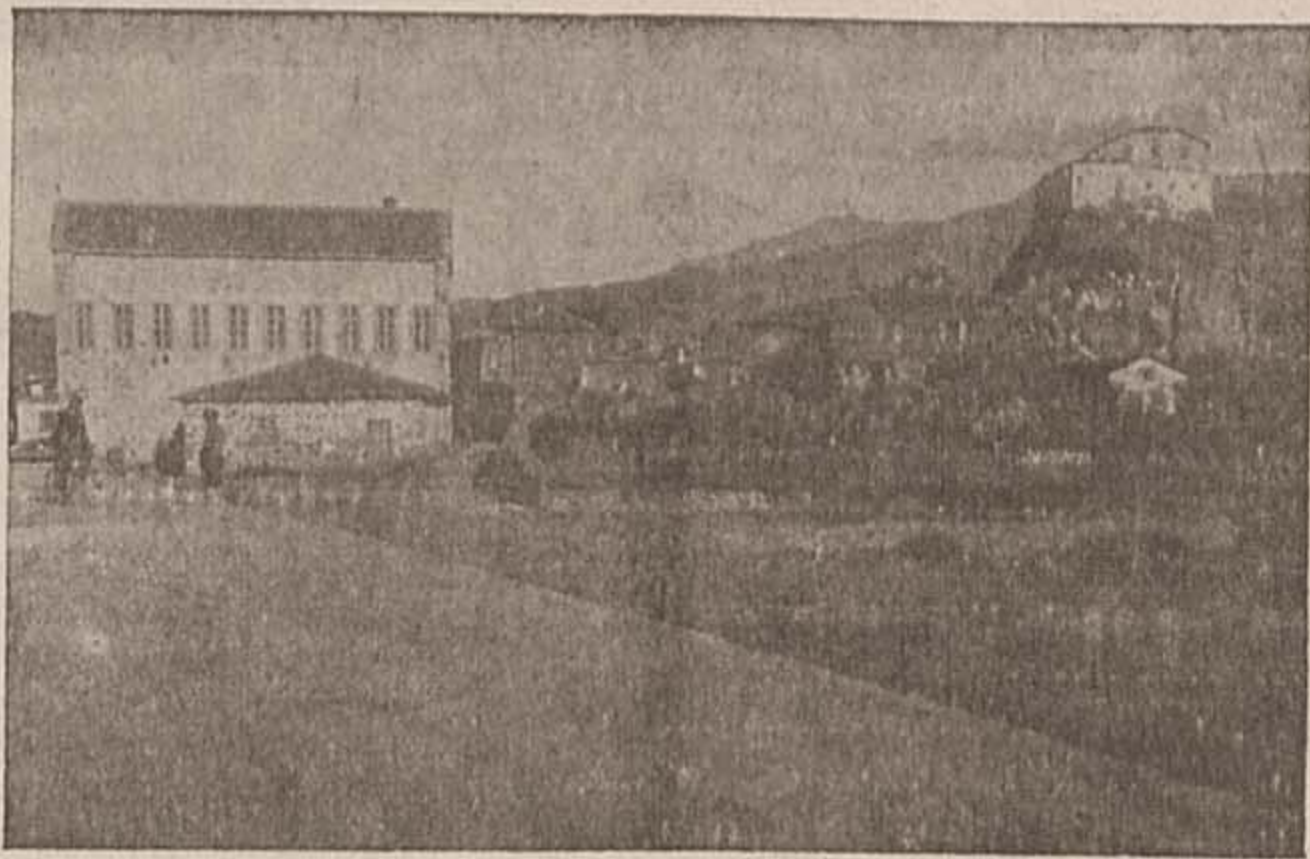
— Ἐνας, δυὸ, τρεῖς . . . ἐμετροῦσε ὁ Ἀριστεί-
δης Φόμιτς, εἴμαστε δεκατρεῖς ὅλοι· ὁ Δάσκαλος
λείπει . . . ἔπειτα ἔχουμε κι' ἀπ' ὄξω κάτι χασο-
μέρηδες ποὺ θὰ μᾶς μυριστοῦν καὶ θὰ τρέξουν!
Ἄς βάλουμε λοιπὸν εἴκοσι πρόσωπα. Δυόμιση
ἀγγουράκια, μία λίτρα κρέας καὶ ψωμί γιὰ τὸν
καθένα . . . τόσο ἀπάνω κάτω. Ὅσοι γιὰ τὸ ρακὶ . . .
ὑπάρχει μπόλικο, ποῦ νὰ ἀναλογῇ ἀπὸ ἕνα μπου-
κάλι στὸν καθένα . . . ἔχουμε τουρσί, μῆλα κα-
τρία καρπούζια. Μὴ σᾶς ἐρωτῶ λοιπὸν, τί διά-
βολο ἄλλο χρειάζεστε ἀκόμα, ἀδελφοί μου, κανά
γηδες; . . . Ἔτσι λοιπὸν, ἄς ἐτοιμαστοῦμε νὰ
κοκκαλίσουμε τὸ Γεγκορακὴ Βαβιλῶφ, γιατί ὅλ'
αὐτὰ βγῆκαν ἀπὸ τὸ αἷμά του κι' ἀπὸ τὴν
προβιά του!

Ἦπλωσαν καταγῆς ἕνα κουρελιασμένον φό-
ρεμα, διηνέτισαν τὰς προμηθεῖας των καὶ ἐ-
κάθισαν ὅλοι τριγύρω· ἐκάθισαν προσεκτικοὶ
καὶ σιωπηλοὶ καὶ ἐδυσκολεύοντο πολὺ νὰ κατα-
στείλουν τὴν φλογερὰν ἐπιθυμίαν τοῦ πιοτοῦ,
ἡ ὁποία ἀνεγινώσκετο εἰς τοὺς ὄφθαλμούς ὅλων.

Ἡ νύχτα ἐπλησίαζε, αἱ σκιαὶ τῆς κατέβαιναν

ΧΩΡΙΑ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

Η ΠΕΤΡΑ

ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς ἀγλῆς γεμάτης ἀπὸ συντριμ-
μια, αἱ δὲ τελευταῖαι ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου ἐφώτι-
ζαν τὴν στέγην τῆς ἡμικατεστραμμένης οἰκίας.
Ὁ κειρὸς ἦτο δροσερὸς καὶ γαλήνιος.

-- "Ἄς κοινωνήσουμε, ἀδέρφια, διέταξεν ὁ
Κουβάλδας. Πόσα ποτήρια ἔχουμε; ἔξη... καὶ
μεῖς εἴμαστε δεκατρεῖς... φέρετε κι' ἄλλα... Ἄ-
λέξη Μαξίμοβιτς, κέρνα!... Ἔτσι ντέ! Ἔ, λοι-
πόν! ἔβίβα, πρώτη ὁμοθροντία... Πῦρ!!

"Ἡπιαν, ἔβηξαν καὶ ἤρχισαν νὰ τρώγουν.

-- Καὶ νὰ μὴ φαίνεται ὁ Δάσκαλος!... τρεῖς
μέρες εἶναι σήμερα ποὺ δὲν τὸν εἶδα. Κανεῖς
δὲν τὸν εἶδε; εἶπε ὁ Κουβάλδας.

-- Κανεῖς...

-- Αὐτὸ δὲν τὸ συνείδιζε. Ἔ καλά, λέγει ὁ
Ἰλαρχος, τόσο τὸ χειρότερο! Ἄς πιοῦμε ἀκόμα
μιὰ! Ἄς πιοῦμε εἰς ὑγείαν τοῦ Ἀριστείδη Κου-
βάλδα, τοῦ μοναδικοῦ φίλου μου, ποὺ σ' ὄλη μου
τὴ ζωὴ, δὲ μὲ ἄφησε ποτὲ μονάχον... Ἄν καὶ,
ὁ διάολος νὰ τὸν πάρη! θὰ εἴμουν πιὸ κερδη-
μένος, ἂν μοῦ ἔστεροῦσε τὴ συντροφιά του γιὰ
λίγο καιρό...

-- Ἐξυπνότατο αὐτό! ἔκαμε τὸ Λεῖψανο.

Καὶ ἤρχισε νὰ βήχη.

Ὁ Ἰλαρχος ἐκοίταξε τοὺς συντρόφους του μὲ
τὴν συναίσθησιν τῆς ὑπεροχῆς του, ἀλλὰ δὲν
εἶπε τίποτε διότι εἶχε τὸ στόμα γεμάτο.

Μετὰ τὴν δευτέραν ποτηριά, ἡ παρέα ἀνεξω-
γονήθη ἔξαφνα· αἱ δόσεις ἦσαν δυναταί. Ὁ
Ταρασήμιος ἐξέφρασε δειλῶς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ
νάκούση καμμίαν διήγησιν, ἀλλ' ὁ διάκονος ἦτο
πιασμένος εἰς μίαν συζήτησιν μὲ τὸν Βῶλον,
ὑποστηρίζων τὴν ὑπεροχὴν τῶν ἰσχνῶν γυναικῶν
ἐπὶ τῶν εὐτραφῶν, καὶ δὲν ἔδωσε καθόλου προ-
σογὴν εἰς τοὺς λόγους τοῦ φίλου του, διότι ἀπε-
δείκνυεν εἰς τὸν Βῶλον τὸν ἰσχυρισμὸν του μὲ

τὴν προθυμίαν καὶ τὴν ἐνθερμον ὁρμὴν ἀν-
θρώπου βαθέως πεπεισμένου περὶ τῆς ὀρθότη-
τος τῶν ἰδεῶν του. Τὸ ζωηρὸν ῥύγχος τοῦ Με-
τεώρου, πλυγισμένου ἐπὶ τῆς κοιλίας πλησίον
τοῦ ἀπεδείκνυεν ὅτι ἀπελάμβανε ἡδονικῶς τοὺς
μεθυσμένους λόγους τοῦ διακόνου. Ὁ Μαρτσι-
ανῶφ περιβάλλων τὰ γόνατά του μὲ τὰ γιγάν-
τια χέρια του, τὰ σκεπασμένα ἀπὸ μαύρας τρίχας,
ἐκοίταζε σιωπηλῶς καὶ μὲ σκυθρωπὸν βλέμμα
τὴν νταμουζάναν τοῦ ρακιοῦ καὶ προσπαθοῦσε
νὰ συλλάβῃ τὸ μουστάκι του μὲ τὴν γλῶσσάν
του διὰ νὰ τὸ δαγκάνῃ ἑλαφρὰ μὲ τοὺς ὀδόντας
του. Τὸ Λεῖψανο ἐπείραζε τὸν Τιάπαν.

— Σὲ εἶδα, παλιόγυφτε, ποῦ κρύβεις τὰ χρή-
ματά σου!

— Τυχερὸς εἶσαι, ἀπεκρίνετο ἡ βραχνὴ φωνὴ
τοῦ Τιάπα.

— Νὰ ξέρης γέρο μου, πῶς θὰ σοῦ τὰ σου-
φρώσω μιὰ μέρα!

— Σούφρωσέ τα!...

Ὁ Κουβάλδας ἐπληττε μὲ τοὺς ἀνθρώπους
ἐκείνους· οὔτε ἓνας δὲν ὑπῆρχε μεταξύ των, ποὺ
νὰ εἶναι ἄξιος νάκούσῃ τὴν εὐγλωττίαν του καὶ
νὰ τὸν ἐννοήσῃ.

— Ποῦ νὰ εἶναι ἄρχγες ὁ Δάσκαλος; ἐφώνησε
φανερώων τὴν σκέψιν του.

Ὁ Μαρτσιανῶφ τὸν ἐκοίταξε καὶ εἶπε:

— Θὰ γυρίσῃ...

— Εἶμαι πεπεισμένος πὼς θὰ γυρίσῃ πεζὸς
καὶ ὄχι μὲ ἀμάξι!... Ἄς πιοῦμε γιὰ τὸ μέλλον
σου, ποὺ εἶναι τὸ κάτεργο. Λοιπόν, μελλούμενε
φονιά· ἂν τυχὸν σφάξῃς κανέναν ἄνθρωπο ποῦ
τὸν φορεῖ, νὰ τὰ μοιράσουμε μαζί... Τότε γέρο
μου, θὰ πάω στὴν Ἀμερικὴ... σ' αὐτὰ πῶς τὰ
λένε... λαμπά; .. παμπᾶ; .. Θὰ πάω ἐκεῖ κάτω
καὶ θὰ προσπαθῶ νὰ προαχθῶ, ὡς ποὺ νὰ γίνω

πρόεδρος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. Κατόπιν, θὰ κηρύξω τὸν πόλεμο πρὸς ὅλη τὴν Εὐρώπην καὶ θὰ τὴν νικήσω κατὰ κράτος. Στρατό;.. θάγο-
ράου μισθωτόν... μέσα σ' αὐτὴ τὴν Εὐρώπην. Θὰ βρῶ Γάλλους, Γερμανούς, Τούρκους καὶ μὲ αὐτούς θὰ χτυπήσω τοὺς ἴδιους συγγενεῖς των... σὰν τὸν Ἡλία Μουρόμετς ποὺ χτυποῦσε τοὺς Ταρτάρους μ' ἓνα Γάρταρο... Μὲ τὰ χρήματα ἴσως μπορεῖ κανεὶς νὰ γίνῃ Ἡλίας... νὰ κατα-
σιρέψῃ τὴν Εὐρώπην καὶ νὰ πάρῃ κοντά του ὡς ὑπηρέτη τὸν Ἰούδα Πετουνικόφ... θὰ ἔρθῃ... Δὸς του ἑκατὸ ρούμπλια τὸ μῆνα καὶ θὰ τρέξῃ κιάλας. Μόνε θὰ εἶναι κακὸς ὑπηρέτης... θὰ κλέφτῃ...

— Καὶ ἔπειτα ἡ λυγνὴ κι' ἀδύνατη γυναίκα εἶναι προτιμότερη ἀπὸ μιὰ χοντρογυναϊκάρια ἐκεῖ πέρα, ἀφοῦ κοστίζει ὀλιγώτερο! ἔλεγεν ὁ διάκος μὲ πεποίθησιν. Ἡ πρώτη μου διακόνισσα ἀγό-
ριζε δώδεκα πῆγες πανὶ γιὰ τὸ φουστάνι τῆς, καὶ ἡ δευτέρα μου δέκα... Τὸ ἴδιο καὶ γιὰ τροφή.

Ὁ Ταρασήμεσος ἤρρισε νὰ γελᾷ πρὸς ἀπάν-
τησιν, ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν διάκονον, τὸν παρετήρησε μὲ τὸ ἓνα καὶ μοναχὸ μάτι του καὶ εἶπε δυνατὰ μὲ ὕφος ἀποβλακωμένο:

— Κ' ἐγὼ εἶχα μιὰ γυναῖκα...

— Αὐτὸ μπορεῖ νὰ συμβαίῃ σ' ὅλο τὸν κό-
σμο, παρετήρησεν ὁ Κουβάλδας. Λέγε κι' ἄλλες κουταμάρες...

— Εἶτανε λυγνὴ, μὰ ἔτρωγε πολὺ... Κι' ἀπ' αὐτὸ ἴσα-ἴσα πέθανε...

— Τὴν ἐφαρμάκωσες, μονομάιη!

— Ὁχι, μὰ τὸ Θεό! εἶχε φάγει πολλὰς ρέγ-
γες, ἐξηκολούθησεν ὁ Ταρασήμεσος.

— Κ' ἐγὼ σοῦ λέω πὼς τὴν ἐφαρμάκωσες! ἐπέμεινε μετὰ βεβαιότητος τὸ Λεῖψινο.

Τοῦ συνέβαινε πολλάκις, ὅταν ἔλζεγε καμίαν ἀνοησίαν, νὰρχίζῃ νὰ τὴν ξαναλέγῃ, δίχως νὰ παρέχῃ καμίαν ἀπόδειξιν πρὸς ὑποστήριξιν τῆς διαβεβαιώσεώς του· μιλοῦσε στὴν ἀρχὴ μὲ τρόπο παιδαριωδῶς ἰδιότροπον, κατόπιν ἐξήπτετο βαθ-
μιδῶν μεχρι μανίας.

Ὁ διάκος ἔλαβε τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ φίλου του:

— Ὁχι, δὲν τὴν ἐφαρμάκωσε... δὲν ὑπῆρχε κανεὶς λόγος...

— Κ' ἐγὼ σοῦ λέω πὼς τὴν ἐφαρμάκωσε! εἶπε τὸ Λεῖψινο μὲ τὴν διαπεραστικὴ φωνή του.

— Σκασμός! ἐφώναξεν ὁ Ἰαρχος μὲ τόνον ἀπειληκόν.

Ἡ ἀληθὴς μετεσχηματίζετο μέσα του εἰς ὀρ-
γὴν ἀνυπόμονον. Παρετήρησε τοὺς συντρόφους του μὲ βλέμματα μανιώδη, ἀλλὰ μὴ εὐρίσκων εἰς τὰς ὕψεις των, τὰς μισομεθυσμένας, τίποτε ποὺ νὰ ἐξάπτῃ τὴν μανίαν του, ἀφῆκε νὰ γύρῃ τὸ κεφάλι του ἐπὶ τοῦ στήθους του, ἔμεινε ἔτσι κάμποσα δευτερόλεπτα, κατόπιν ἐξηπλώθη κατα-
γῆς ἐπὶ τῆς ράχεώς του.

Τὸ Μετέωρο εἶχε κάμει ἔφοδον εἰς τὰ ἀγγου-
ράκια. Ἐπαιρνε ἓνα στὸ χέρι του χωρὶς νὰ τὸ παρατηρῇ, τὸ ἔχωνεν ἕως τὰ μισὰ μέσα εἰς τὸ στόμα του καὶ τὸ ἔκοπτε διὰ μιᾶς, μὲ τὰ χον-
δρὰ κίτρινα δόντια του, οὕτως ὥστε τὸ ξυ-
γὸν ζουμὶ ἀνεπήδα ἀπὸ παντοῦ ραντίζον τὰ

μάγουλά του. Δὲν ἐπείνα προφανῶς, ἀλλὰ τὸ κάμωμά του αὐτὸ τὸν διεσκέδαζε. Ὁ Μαρτσια-
νὸφ ἐστέκετο ἀσάλευτος σὰν ἀγαλμα εἰς τὴν θέ-
σιν ποὺ εἶχε λάβει, ἐξηπλωμένος χαμαὶ καὶ πα-
ρετήρει πάντοτε μὲ τὸ ἴδιον συγκεντωμένον καὶ ζοφερόν βλέμμα του τὴν νταμουτζάνα τοῦ ρακιοῦ κατὰ τὸ ἥμισυ κενωθεῖσαν. Ὁ Τιάπας ἐκοίταζε τὴν γῆν καὶ ἐμασσοῦσε θορυβωδῶς τὸ κρέας ποὺ δὲν ἐννοοῦσε νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὰ γηραλέα δόντια του. Τὸ Λεῖψινο ἦτο πλαγια-
σμένον μπρούμυτα καὶ ἔβηγε, ζαρῶνον ὀλόκλη-
ρον τὸ μικρὸν σῶμά του.

(Ἔπεται συνέχεια.)

Μετάφρασις Δ. Π. Ἀλβανοῦ

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ

Πὼς ἔφυγες σὲ ξένα μέρη,
σέρνοντας ἄκλαυστα, μὲ κρυφὸν πόνο,
Σταυρὸ ποὺ σοῦδωκε τῆς Μοῖρας χέρι,
Σταυρὸ καὶ μόνο!

Ἐφυγες, ἔφυγες, καὶ ὅμως πόσα
θενὰ ὑπόφερε βαθιὰ ἡ καρδιά σου!
Ποιὰ θενὰ μπόραγε νὰ τὰ στορίσει γλῶσσα
τὰ βάσανά σου!

Σύρε στὰ ξένα,
Νὰ ποὺ ἀνοίγει σου ἡ Μοῖρα δρόμο,
Μ' ἓνα σταυρὸ βαρὺ, ὠϊμένα,
μερόνυχτα στὸν ὦμο.

Κ' ἂν ἔχεις ἔρωτα στὰ σωθικά σου
κ' ἂν καὶ παλμοὺς στὰ στήθια,
Ξερρίζωσέ τη τὴν καρδιά σου,
γιατὶ εἶνε ψεύτικα καὶ παραμύθια.

Οἱ μάρτυρες δὲν ἀγαποῦνε.
Ἐρμοὶ γυρίζουνε, σὰν... καταφρόνια,
Νὰ μαρτυροῦνε
καὶ νὰ σταυρώνονται αἰώνια.

Ἐ! Σύρε πιό, σύρε στὰ ξένα
Νὰ ποὺ ἀνοίγει σου ἡ Μοῖρα δρόμο
Μ' ἓνα σταυρὸ βαρὺ, ὠϊμένα
μερόνυχτα στὸν ὦμο.

ΣΥΜΒΟΥΛΗ

Ποτὲ νὰ μὴ λυπᾶσαι — ρώτα
Θενὰ σοῦ ποῦν — Ἡ λύπη εἶνε φονιάς.
Ζῆσε, μικρή μου, ζῆσε πρῶτα
καὶ ὕστερα λυπήσου μονομιᾶς.

Ὁμορφονιά, γλυκειά, ὅπως εἶσαι
Μ' ὄνειρα, πόθους, νιότη κι' ἀρετή,
ξένοιαστη ζῆσε,
στὸν κόσμον ν' ἀπολάβῃς κάτι τι.
Ἀθῆναι.

Χρ. Βασιλανάκης

ΜΥΤΙΛΗΝΑΪΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

Ο ΛΩΒΟΣ ΤΩΝ ΑΡΓΑΛΩΝ

Ἡ αὐγή τῆς 28ης Αὐγούστου τοῦ 1887 ἀνέτειλε χαρμόσυνος καὶ πανηγυρικῆ διὰ τοὺς κυνηγούς τῶν ὀρυγῶν ἐν Μυτιλήνῃ.

Πολὺ πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, μόλις ἡ αὐγή ὑπέφωσκεν εἰς τὸν ὀρίζοντα καὶ τὰ ἀντικείμενα διεκρίνοντο ἀμυδρῶς εἰς ἀτόστασιν ὀλίγων βημάτων, ἐπανειλημμένοι πυροβολισμοὶ ἐκ τῶν ὑψωμάτων τοῦ Χάλικα καὶ τῆς Μελίσσης ἀνήγγελλον ὅτι, κατὰ τὴν νύκτα εἶχον «πέσει ἄφθονα ὀρυκία» πρὸς ἐξολοθρευμὸν τῶν ὁποίων λίαν πρῶτ' ἐπέδραμον οἱ κυνηγοὶ τῆς Μυτιλήνης.

Ἐφόσον ἡ ἡμέρα ἐπροχώρει οἱ πυροβολισμοὶ ἤκούοντο πυκνότεροι καὶ συνεχέστεροι.

Τὸ γραφικὸν ὄροπέδιον τῆς Κρατήγου, ἀπὸ τῶν ὑψωμάτων τῆς Ἀμαλῆς μέχρι τῆς παραθαλασσίας, ἅπας ὁ ἐκτεταμένος ἐκεῖνος καὶ θαμνοφυῆς χώρος, εἶχε πλημμυρῆσει ἐκ κυνηγῶν τῆς πρωτευούσης, ἐν οἷς καὶ παιδία μόλις δωδεκαετή, τῶν ὁποίων ἡ ἐν κυνηγίῳ συνάντησις εἶναι πάντοτε ἐπικίνδυνος.

Πολλοὶ ἐκ τοῦ φόβου τοιαύτης συναντήσεως ἀπεσύροντο πρὸς τὴν πιτυοβριθῆ Ροκανήν, ἐνθα ἡ κυνηγεσία δυσχερεστέρα, ἀλλ' οἱ κυνηγοὶ ἀραιότεροι.

Εἰς τοὺς πρώτους πυροβολισμοὺς τῆς πρωΐας ταύτης εὐρέθη ἐπὶ ποδός. Ἄφ' ἐσπέρας εἶχον προετοιμάσει τὰ τῆς ὀρυγῶ-ἐκστρατείας μου μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ ἀπληστίας. Ἐκάλεσα τὸν «Πάνα» μου, ὅστις ἐφαίνετο ἀνήσυχος καὶ ἀνυπόμονος νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ, ἀκούων τοὺς ἀδιακόπους πυροβολισμοὺς, μετ' ὀλίγον δ' ἐδάδιζον ἐσπευσμένως διὰ τῆς μεγάλης καὶ ρομαντικῆς ὁδοῦ, ἣτις φέρει εἰς τὸ προάστειον τῆς Βαρειᾶς, ὅπως ἐκεῖθεν προχωρήσω εἰς τὰ ὀρυγοφόρα πεδία τῆς Κρατήγου.

Εἰς τὴν Βαρειὰ οὐδεὶς δυνάμενος νὰ κρατήσῃ καὶ χρησιμοποίησῃ τὸ ὄπλον παρέμενε. Ἄπαντες εἶχον πρὸ πολλοῦ ὀρμήσει πρὸς τὴν Κράτηγον, ἐκτὸς τοῦ γηραιοῦ καφεψοῦ, ὅστις, ἅμα ἰδὼν με, ἀνέκραξε :

— Κάτι ἀργά ἴπόμεινες, ἀφεντικό ; Ὁ κύρ Ἀχιλλέας ἔχει τώρα μιὰ ὥρα ποῦ πάησε πέρα.

(Μοῦ ἔλεγε περὶ τοῦ ἀλήστου μνήμης φίλου μου, εὐπατρίδου τῆς νήσου καὶ ἐνὸς ἐκ τῶν ἀρίστων κυνηγῶν, τόσον δὲ προῶρως θανόντος Ἀχιλλέως Βουρνάζου).

— Στὴν Κράτηγο ὁ Νατάλες κάνει θραῖψι. Λένε πῶς ἕως τώρα τὰ ἔκανε 200. Πάρε τὸν καφέ σου καὶ μὴ χασομερνᾶς.

Ἀφοῦ δὲ μοῦ προσέφερε τὸν καφέ, προσέθηκε :

— Ἐ καὶ νὰ ἴσουν σήμερις, ἀφεντικό, ἔς τὴ Βρυσιά !

Θυμᾶμαι μιὰ χρονιά μ' αὐτὸ τὸ ἀγεράκι, σὰν τέτοια μέρα, τὰ πιάναμε μὲ τὰ χέρια.

Οἱ Βρυσαγῶτες δὲν εἶχανε σκάγια καὶ τὰ

Μ. Δ. ΣΕΪΖΑΝΗΣ
Διευθυντῆς τῆς «Ἀρμονίας».

κτυποῦσαν μὲ ρόδι καὶ μισὸ δράμι μπαροῦτι ! Ἄλλοι τὰ πιάναν μὲ τὴν ἀπόχη σὰν τὰ κεφαλόπουλα ἔς τὴν θάλασσα. Ἄλλοι τὰ σκότωναν μὲ τὴ βέργα μ' ἓνα τρόπο παράξενο, ἀφεντικό :

Ἐνας τραβᾷ τὸ γαῖδοῦρι, μὲ συμπάθειο, μὲ λίγο μακρὸν σχοινί, ἀπὸ πίσω του ἔρχεται ὁ ἄλλος μὲ τὴν βέργα.

Τὸ ὀρυκί σὰν περνᾷ τὸ γαῖδοῦρι, μὲ συμπάθειο, δὲν πετᾷ μόνο ζαρώνει καὶ τρέμει ἀπὸ τὸν φόβο. Τότε ἐκεῖνος ποῦ ἔρχεται ἔξοπισω τὸ κτυπᾷ μὲ τὴν βέργα, μιὰ ἔς τὸ κεφάλι καὶ . . . ἔς τὸν τορβᾷ !

Θυμοῦμαι τὴ μέρα ἔκείνη ὁ карабоκύρης Καπετᾶν Παλληκαρᾶς ἐσκότωσε 270 καὶ τοῦ σώθηκε τὸ μπαροῦτι, ἀλλοιῶς θὰ τὰ ἔκανε 500 !

Ἐρρόφησα τὸν καφέ μου ἐν σπουδῇ καὶ ἐπανάλαβα τὴν πρὸς τὴν Κράτηγον πορείαν, λίαν ἠρεθισμένος τὴν φαντασίαν ἐκ τῶν διηγήσεων τοῦ καφεψοῦ περὶ τῆς ἐν Βρυσιά κυνηγεσίας τῶν ὀρυγῶν, τῆς ὁποίας ἔσχον τὸ εὐτύχημα νὰ συμμετάσχω ἐπιτυχῶς βραδύτερον, ἀλλὰ μετὰ δυσχερότων ἐν τέλει ἐπεισοδίων, ἅτινα παρέπεμψαν καὶ ἐμὲ καὶ τοὺς συγκυνηγούς μου εἰς τὸ ἐν Σικιντιζὲ Λυσσατρεῖον !

Ἦδη ἐδάδιζον ἐπὶ τῆς παραθαλασσίας, μεταξὺ Βαρειᾶς καὶ Κρατήγου, διερχόμενος τῆς θέσεως τῶν Ἀργάλων. Οἱ πυροβολισμοὶ τῆς Κρατήγου ἤκούοντο ἀκατάπαυστοι, ἐκτεινόμενοι μέχρι Ροκανῆς.

Εἰσῆλθον ἐντὸς ἀκαλλιεργήτου ἀγροῦ, ἐνθα ἐφύοντο ἄκανθαι καὶ βρύα, ἀκολουθῶν τὸν κύνα μου, ὅστις ἐφαίνετο βαίνων ἐπὶ τὰ ἴχνη ὀρυγῶν,

Πράγματι ἐντὸς ὀλίγου ἀνεκάλυψα ὅτι, ὁ ἀγρός ἦτο πλήρης τῶν κεκοπιακῶτων αὐτῶν ἀτυχῶν πτηνῶν, ἅτινα κατερχόμενα περὶ τὴν αὐγὴν ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς μεταβατικῆς πτήσεως αὐτῶν ἴν' ἀναπαυθῶσιν ἐπὶ μίαν μόνον ἡμέραν καὶ τὴν ἐπιούσαν ἐπαναλάβωσι τὴν ἀποδημητικὴν πορείαν των, καταδιώκονται τὴν πρωΐαν ἀμειλίκτως, εὐρίσκοντα τὸν θάνατον τοῦλάχιστον 30 ο)ο ἐξ αὐτῶν.

Εἶχον θέσει ἐν τῇ πήρα μου ἀρκετὰς δεκάδας ὄρνυγων ὅτε, ὄρνυξ ἑλαφρῶς τειτραυματισμένος, διανύσας βραχὺ διάστημα μετὰ τὸν τραυματισμόν του, κατέπεσε πρὸ πενιχρᾶς καλύβης, ἣτις ἠγειρέτο εἰς ἀπόστασιν 100 περίπου βημάτων.

Ἦκολούθησα τὸν κύνα μου πορευθέντα πρὸς τὴν καλύβην, ἣν ἐνόμιζον ἔρημον καὶ ἀκατοίκητον, ὅταν ἐξηλθεν ἐξ αὐτῆς ἀνὴρ ὑψηλοῦ ἀναστήματος, οὐτινος τὴν φυσιογνωμίαν δὲν εἶχον ἀκόμη παρατηρήσει καὶ οὐτινος ὁ ἦχος τῆς φωνῆς μ' ἐξέπληξεν.

— Νά το 'δῶ τ' ὄρνυτσι, μοῦ εἶπε, δεικνύων τὸ ἐκπνεύσαν ἤδη πτηνόν.

Ἄλλ' ἡ φωνὴ του ἐνόμιζέ τις ὅτι δὲν ἐξήρχετο ἀνθρωπίνου στόματος, ἀλλὰ μᾶλλον γραμμοφώνου καὶ μάλιστα κακῆς ποιότητος.

Ἦψωσα πρὸς αὐτὸν τὸ βλέμμα καὶ δὲν ἐδράδυνα ν' ἀναγνωρίσω μετὰ συγκινήσεως ὅτι, εὐρισκόμην πρὸ ἀτυχοῦς λεπροῦ.

Ἐὐ «Λωδὸς τῶν Ἀργάλων»! εἶπα κατ' ἐμαυτόν, ἀναμνησθεὶς περιέργους τινὰς ἀφηγήσεις περὶ τῆς ἱστορίας του.

Ἦτο κατερειπωμένον ὑπὸ τῆς τρομερᾶς ἀσθενείας λείψανον εὐρώστου καὶ ἀθλητικῆς διαπλάσεως.

Τὸ πρόσωπόν του παρὰ τὴν ἔλλειψιν τριχῶν καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀσθενείας παραμόρφωσιν διέσωζε μικρὰ καὶ ἀσθενῆ μαρτύρια συμπαθοῦς ἄλλοτε ἐκφράσεως, ἣν ἤδη ἀντικαθίστα τὸ ἀπαίσιον τῆς ἐξοιδήσεως καὶ ἐπιδερμικῆς ἀποτυμπανώσεως, καθὼς καὶ ἡ ἐπελθοῦσα ἀγκύλωσις τῶν ἄκρων.

Ἐν τούτοις παρὰ τὴν ἀποθητικὴν ἐντύπωσιν, ἣν ἐνεποίει ἡ θεὰ τοῦ δυστυχοῦς αὐτοῦ ὄντος, αἴσθημά τι συμπαθείας καὶ οἴκτου εἶχεν εἰσχωρήσῃ ἐν τῇ καρδίᾳ μου, ἐνισχυόμενον ὑπὸ τῆς ἀναμνήσεως συγκεχυμένης ἐν τῇ μνήμῃ μου ἀφηγήσεως, ἣν ἄλλοτε εἶχα ἀκούσει περὶ τῆς ἱστορίας αὐτοῦ.

Καὶ ὅταν ἀκόμη ὁ Πᾶν μου συλλαβῶν, κατέθεσεν εἰς τὰς χεῖράς μου τὸν ὄρνυγα, δὲν ἔσπευσα ν' ἀπομακρινθῶ τῆς καλύβης, ἀλλ' ἠρώτησα τὸν λεπρόν:

— Πῶς σὲ λένε, πατριώτη; Μένεις πολὺν καιρὸ ο' αὐτὴ τὴν καλύβα;

Ἐλεπρὸς ἐκίνησε περίλυπος τὴν κεφαλὴν, ἔρριπεν ἐπ' ἐμοῦ βλέμμα πλήρες μελαγχολίας καὶ μοῦ ἀπήντησε, ἀφείδ βαθὺν ἀναστεναγμόν:

— Τί θέλεις καὶ ρωτᾶς γιὰ μένα; ἐγὼ εἶμαι χῶρι' ἀπὸ τὸν κόσμον.

— Ὁ κόσμος ἔχει πολλὰ βᾶσανα. Πειὸ χειρότερα καὶ ἀπὸ τὰ δικά σου. Χρειαῖται ὑπομονὴ ἵστων ψεύτικο αὐτὸν κόσμον.

— Πειὸ χειρότερα ἀπ' τὰ δικά μου; ἀνέκρα-

ξεν ὁ λεπρὸς μετὰ πικροῦ μειδιάματος. Καὶ το- νίζων τὰς λέξεις προσέθηκε μετὰ τῆς αὐτῆς ἀπαισίου ἤχου φωνῆς:

— Καὶ ποῦ τὰ ξέρεις, σύ, τὰ δικά μου βᾶσανα; Καταληφθεὶς ὑπὸ περιεργείας ἀπήντησα:

— Γι' αὐτὸ σ' ἐρωτῶ. Θέλω νὰ μάθω.

— Καὶ τί θὰ καταλάβῃς, Χριστιανέ μου;

— Ἦκουσα νὰ λένε, δὲν θυμᾶμαι καλά, πῶς ἀγαποῦσες ἓνα κορίτσι, πῶς πῆγες ἴστων Ἀμερικὴ καὶ σὰν ἐγύρισες...

— Ἄμ' νὰ ποῦ τὰ ξέρεις! ἀπήντησεν ὁ λεπρὸς, ἀτενίζων μὲ μετὰ περιεργείας.

— Μπᾶς καὶ θέλεις νὰ γράψῃς τὴν ἱστορία μου; Ἄμ' ἀπὸ ποῦ εἶσαι σύ;

— Εἶμαι ἀπὸ τὴ Σμύρνη, γαζετιέρης. Θέλω ν' ἀκούσω ἀπὸ σένα τὸν ἴδιο αὐτὴν τὴν ἱστορία γιὰ νὰ τὴν γράψω.

Αἴσθημα εὐχαριστήσεως ἐξωγραφῆθη ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ ἀτυχοῦς. Ἐ ἀνθρώπινος ματαιοδοξία ἐνυπῆρχεν εἰσέτι καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ ἐνὸς λεπροῦ, ὅστις, ἐκτὸς τοῦ τάφου οὐδὲν ἄλλο ἔσπευε ν' ἀναμένῃ ὡς τέρομο τῶν δεινῶν του. Καὶ ὅμως ἐφάνη εὐχαριστημένος δι' ὅ,τι τῷ ἔλεγον.

— Ἄμ' σὰν εἶνε ἔτσι, κάθησε λιγάκι, μοῦ εἶπε δεικνύων τὸν παρὰ τὴν καλύβην του λίθον, ὅστις ἐχρησίμευεν ἴσως ὡς κάθισμα.

Μὴ φοβᾶσαι. Ἐ ἀρρώστια μου δὲν κολλᾷ!

Καὶ ἐκαθέσθη εἰς ἀπόστασιν ἀπ' ἐμοῦ μόλις ἐνὸς βήματος.

Εὐρέθην εἰς δύσκολον θέσιν. Ἐλυπήθην νὰ ἀποκρούσω τὴν πρόσκλησίν του. Ἐκαθέσθη ἀπέναντι αὐτοῦ μετὰ τινος ἐνδομύχου δέους καὶ ἀνέμεινα τὴν ἀφήγησίν του.

Ἐλεπρὸς ἐστέναξε βαθέως καὶ εἶτα ἤρχισεν:

— Ἐμένα μὲ λένε Στρατὴ τῆς Μελισσηνῆς. Εἶμαι ἀπὸ τὴν Ἁγία Μαρίνα. Μὴ μὲ βλέπῃς τώρα πῶς μ' ἔκαμ' ἡ ἀρρώστια. Ἦμουν καλοκαμωμένο παλληκάρι, μὰ φτωχό.

Ἐπατέρας μου μ' ἀφῆκεν ἀπὸ μικρὸ ἀρφανό. Ἦμουνε 20 χρονῶ σὰν πέθανε κ' ἡ μάνα μου. Τίποτε δὲν εἶχα στὸν κόσμον παρὰ μίαν ἀγάπην.

Ἐπὸ μικρὸς ἀγαποῦσα τὸ Μυρσινιὸ στὴν Ἁγία Μαρίνα. Ἦταν κ' αὐτὴ μικρὴ κοπελλοῦδα ποῦ μ' ἀγαποῦσε ἡγαρδιακά.

Μὰ εἶχε μὴ κακομάνα κ' ἓνα γουρσοῦζην πατέρα.

Σὰν τοὺς τὴν ἐγύρευα μὲ μίαν φωνὴ κ' οἱ δυὸ διαλαλήσανε ἴστων χωριστῶς:

— «Δὲν τὴν δίνουμε τοῦ Φτωχοστρατῆ!».

Μοῦ κακοφάνηκε πολὺ, γιὰτὶ ἐγὼ εἶχα σκοπὸ νὰ δουλεύσω σὰν τέσσαρες γιὰ τὸ Μερσινιό.

Τότε τῆς εἶπα νὰ τὴν κλέψω καὶ νὰ πᾶμε νὰ στεφανωθοῦμε ἴστων Ἀκράσι, κατὰ τὸ Πλουμάρ', ποῦ εἶχα ἓνα φίλον. Τὸν λέγανε Ἀμερικάνο, γιὰτὶ ἔκαμε ἴστων Ἀμερική.

Τὸ Μερσινιό δὲν τὸ δέχτηκε. Αὐτὸ δὲν γίνεται, μοῦ πε, μόνο νὰ δουλέψῃς κ' ἐγὼ θὰ ἴμαι πάντα δική σου, ὅσα χρόνια κ' ἂν περάσουν.

Ἐορκισθήκαμε κ' οἱ δυὸ σ' αὐτὸ ἐκεῖ ποῦ θὰ ἴδῃς πάρα πέρα τὸ ἐκκλησιδάκι τοῦ Ἀϊ-Νικόλα τῆς Κράτηγου ἀνήμερα. Μοῦ ἔδесе σ' ἓνα ἰομπόδεμα ἓνα σταυροδάκι, τὸ φυλάγω ἐδῶ ἀκό-

μα — και μου ἔδειξεν τὸ εἰς τὸ στήθος του κερυμμένον και ἀπὸ τοῦ τραχήλου του κρεμάμενον ἐνθύμιον — μὲ λίγες τρίχες ἀπὸ τῆ ξανθῆ πλεξούδι της.

Τὴν ἄλλη μέρα ἔφυγα στὴν Ἀμέρিকা μὲ ἓνα γράμμα τοῦ φίλου μου τοῦ Ἀκρασιοῦ σ' ἓνα δικό του στὸ Πετοβοῦργ. Ἔτσι λέγανε ἐκείνη τὴν πολιτεία.

Ἐδούλεψα τρία χρόνια. Ἔστειλα και στὸ Μερσινιὸ γράμματα και πράγματα.

Κ' ἐκείνη μου ἔγραφε κρυφὰ και μου ἔλεγε: — «Στρατῆ τῆς καρδιάς μου, πάντοτε σ' ἀγαπῶ και σὲ περιμένω. Και σὺ νὰ μὴ ξεχάσης τὸ Μερσινιὸ σου ἔστὰ ξένα και ἀγαπήσης καμμιάν ἄλλη, γιατί θὰ φαρμακωθῶ».

Ἐγὼ καμμιάν ἄλλη δὲν ἀγάπησα. Ἐδούλενα γερὰ και ἐμάζευγα τὸν παρᾶ μου. Στὰ τρία χρόνια μπόρεσα νὰ φυλάξω ἕως 800 ντόλλαρς. Ξεύρεις πόσο πάγει τὸ ντόλλαρ;

— Γνωρίζω, ἀπήντησα, διατελῶν ἤδη ἐν συγκινήσει ἐκ τῆς ἀφηγήσεως τοῦ λεπροῦ, ὅστις ἐξηκολούθησεν:

— Στὰ τρία χρόνια ἐπάνω ἄρχισε νὰ χαλᾶ τὸ κέφι μου. Οἱ σύντροφοί μου φεύγανε ἀπὸ κοντά μου. Ἀκουα κάποια μουμουρητὰ ποῦ μ' ἐκάνανε νὰ πάγω σὲ γιατρό. Ὁ γιατρός, ἀφοῦ μου ἔριξε μιὰ ματιὰ, ἀντὶς νὰ μου δώσῃ γιατρικό, ἔγραψε τὸ ὄνομά μου και τὸ μέρος ποῦ πλάγιαζα. Ὑστερις ἀπὸ δυὸ μέρες ἦλθαν ἄνθρωποι τῆς Κυβέρνησης και μὲ καλὸν τρόπο μ' ἐπῆραν και μ' ἐστείλανε σ' ἓνα νησάκι, ὅπου εἶχε Σπητάλια. Ὑστερις ἀπὸ μιὰ ἑβδομάδα μ' ἐμπαρκάρανε και μ' ἐστείλανε πίσω ἔστὴν Μυτιλήνη.

— Εἶσαι χαλασμένος! μου ἔλεγαν.

— Μὰ ἀλήθεια ἤμουνε. Ἦρχισα νὰ τὸ καταλαβαίνω και ἐγὼ. Μὰ ὀκὸμη λίγο πρᾶμμα. Ἡ ἀρρώστεια δὲν εἶχε ἀκόμη προοδέψει.

Μέσα εἰς τὸ βαπόρι ἐτράβηξα πολλά. Ἐως νὰ φθάσω ἔστὴ Σμύρνη και ἀπὸ ἔκει νὰ γυρίσω ἔστὴν Μυτιλήνη ἢ ἀρρώστεια προόδευε. Μὰ ὄχι πάλι ὅπως μὲ βλέπετε τώρα.

Ἀνέβηκα ἔστὸ χωριό, ἔστὴν Ἀγιά Μαρίνα μὲ 700 ντόλλαρς ἔστὸ κεμέρι.

Ἀκούστηκε πῶς ἐγίγισα πλούσιος. Ἐπῆρα θάρρος κ' ἐπῆγα ἔστὸ σπῆτι νὰ δῶ τὰ γονικά τῆς Μερσινιὸς κ' ἐκείνηνε.

Ἐδῶ ἐσταμάτησεν ὁ λεπρός. Ἐφερην εἰς τοὺς ἀπογυμνωμένους τῶν βλεφαρίδων ὀφθαλμούς του, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἐκύλισε βραδέως παχὺ δάκρυον, τὸ εἰς τὴν ὄσφύν του ρακῶδες ρινόμακτρον, και μὲ ἠρώτησε:

— Θέλεις παραπάνω; Δὲν καταλαβαίνεις τὸ τέλος;

Ἄνχι, ἀπήντησα, σὲ παρακαλῶ ν' ἀποτελειώσης.

Ὁ λεπρός ἔστέναξεν ἐκ νέου και ἐξηκολούθησεν:

— Ὅταν μὲ εἶδαν τὰ γονικά τῆς Μερσινιὸς, μ' ἀγριοκύταξαν κ' ἐφώναξαν:

— «Τί θές, Στρατῆ, ἐδῶ; Εἶσαι χαλασμένος! Νὰ φύγῃς ἀπόψε ἀπὸ τὸ χωριό!»

Τὸ Μυρσινιὸ ἄκουσε ταῖς φωναῖς, κατέβηκε ἀπὸ πάνω κ' ἠθέλησε ν' ἄλλθῃ κοντά μου, μὰ ὁ

πατέρας της τὴν ἔπιασεν ἀπὸ τὰ μαλλιά και ἠ μάνα της ἐφώναζε:

— Σκύλλα! Ποῦ πᾶς κοντά; Δὲν βλέπετε πῶς εἶναι λωδισμένος;

— Μὰ ἀλήθεια ἤμουνε. Τὸ κατάλαβα και ἐγὼ. Ἐφυγα τὴν ἴδια νύχτα ἀπὸ τὸ χωριό. Ἐκοιμήθηκα σ' ἓνα χάλασμα και τὴν ἄλλη μέρα ἀγόρασα αὐτὸ τὸ τοπαλάκι κ' ἔκαμα αὐτὴν τὴν κάλυβα ποῦ βλέπετε.

Τὸ Μερσινιὸ μούστειλε κάμποσες φορὲς προσφάγια, μὰ μιὰ μέρα μου μῆνυσε μὲ μιὰ γρηᾶ πῶς «δὲν ἦτο θέλημα Θεοῦ νὰ στεφανωθοῦμε».

Δὲν τῶθελα κ' ἐγὼ ἄνθρωπος λωδισμένος! Ἐμαθα πῶς τὸ Μερσινιὸ παντρεύτηκε ἓνα παλληκάρι ἀπὸ τὸ Καγιάνι, ὅπου μεθοῦσε και τὴν ἔδερνε. Ἡ καρδιά μου ἐγίνονταν μαύρη σὰν τὸ μάθαινα. Στὸ μεγάλο σεισμό, ποῦ σκοτώθηκεν ὄξ' ἀπὸ τὸ Φοῦρνο και ἠ μάνα τοῦ Δημήτρη τοῦ Βερναρδάκη, σκοτώθηκε και τὸ Μερσινιὸ μὲ τὴν κοιλιά στὸ στόμα.

Νὰ σοῦ πῶ; Τὸ φχαριστήθηκα. Μου ἔκαε τὰ σπλάγγνα ἢ ἀγάπη της, ποῦ δὲν εἶχε βγῆ ἀπ' τὴν καρδιά μου ἕως τώρα.

Ὁ λεπρός ἔκλαιεν.

Δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσω και ἐγὼ δύο δάκρυα.

— Ὅλοι θὰ πᾶμε μιὰ μέρα ἐκεῖ ἐπάνω! εἶπα, καταστέλλων τὴν συγκίνησίν μου.

— Νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς κ' ἐγὼ μιὰ μέρα ἀρχήτερα.

Ἀνηγέρθη. Ἐκένωσα τὴν καπνοθήκην μου ἐπὶ τῆς πέτρας, ἐφ' ἧς ἐκαθήμην και ἀπεχαιρέτησα τὸν λεπρόν, πρὸς ὃν ἀφῆκα και ἐν ζευγὸς ὀργύγων.

Μὲ ἠχάριστησε και μου ἠχρήθη καλὸν κυνήγιον.

— Σήμερα, μου εἶπε, πέφτουν πολλὰ τουφέκια ἔς τὴν Κράτηγο. Ἐπεσαν πολλά ὀργύκια.

Προσεπάθησα, κυνηγῶν ἐν Κρατήγῳ μὲχρι σχεδὸν μεσημβρίας, ν' ἀπαλλαγῶ τῆς θλιβερᾶς ἐντυπώσεως ἐκ τῆς πρωϊνῆς συναντήσεώς μου, ἀλλ' ἐπανῆλθον εἰς Μυτιλήνην μ. μ. διὰ Ροκανῆς και Ἀγ. Μαρίνης, ἀποφυγῶν νὰ διέλθω αὐθις τῶν Ἀργάλων, διότι δὲν ἐπεθύμουν νὰ συναντήσω ἐκ νέου τὸν λεπρόν.

Μετὰ 4—5 ἔτη, μεταβαίνων αὐθις εἰς Κράτηγον χάριν κυνηγεσίας, ἠθέλησα νὰ διέλθω τῆς καλύβης τοῦ λεπροῦ.

Μόλις ἐσώζοντο τὰ ἐρείπια αὐτῆς κατεστραμμένα ὑπὸ τοῦ χρόνου, διότι ἀνθρώπινος χεῖρ δὲν ἐτόλμησε νὰ θίξῃ τὴν πενιχρὰν ξυλείαν της.

Ὀλίγοι λίθοι, σχηματίζοντες ἐπίμηκες τετράγωνον μετὰ ἡμιδιαλελυμένου ἐκ ξύλου σταυροῦ ἐπὶ κεφαλῆς, ἐδείκνυον ὅτι ὁ λεπρός ἀνεπαύετο ἀπὸ πολλοῦ τὸν ὕπνον τῆς αἰωνίας ἀναπαύσεως.

Ὁ Στρατῆς εἶχεν ἀπέλθει πρὸ πολλοῦ εἰς συνάντησιν τῆς Μυρσίνης διὰ τῆς μυστηριώδους ὁδοῦ, δι' ἧς πρερύονται βραδύτερον οἱ ἐπιζῶντες, ὅπου προηγήθησαν οἱ ἀποτινάξαντες ἐνωρίτερον τὸ βάρος τοῦ σαρκίου των.

Ἐν Σμύρνη.

Μ. Α. Σεϊζάνης.

ΔΕΙΛΙ

Ἄνύψωνεν ἡ φοινικιά τὸ θεῖον ἀνάστημά της,
μὰ ὁ γεροπλάτανος σκεβρὸς ἔγερνε πρὸς τὴ γῆ,
κι' ἐφύσαγεν ἀνάλαφρος ἀπ' τ' ἀκρογιάλι ὁ μπάτης
τοῦ ὄνειρου νανουρίζοντας τὴν ἡρεμὴ ζωὴ.

Οἱ ἐργάτες ἐροβόλαγαν ἀπὸ τὰ μονοπάτια
κι' ὁ ὕπνος ἐπασπάτευε στὰ κουρασμένα μάτια,
κι' ἀπὸ ἓνα τζάκι ἀργὰ ὁ καπνός, σὰν ἀπὸ θυμιατήρι
ἔλεγε πῶς θυμιάτιζε τὸν ἥλιο ποῦ εἶχε γύρει.

Ἄθῆναι.

Ρῶμος Φιλύρας

ΣΤΟ ΔΑΣΟΣ

Στὸ δάσος μέσα τὸ προαιώνιο, τὸ δάσος τὸ
βαθὺ καὶ σκιερὸ πλανᾶται ἀκόμη τὸ μυστήριον
τῆς νυκτός. Ἡ πρώτη τοῦ Ἡλίου ἀκτίνα ἔσχι-
σε μόνο λιγάκι τὴ μεταξένια γάζα, ποῦ λὲς
καὶ σκέπαζε τὴ φύση.

Νὰ τώρα, σιγὰ σιγὰ, ἀρχίζει ὁ πέπλος νὰ
σηκώνεται καὶ τὸ χρῶμα τῆς αἰγῆς τὸ ρόδινο
σκορπίζεται παντοῦ. Τὰ δένδρα χάνουν τὰ
φανταστικὰ σχήματα, ποῦ τοὺς ἔδινε τὸ ἡμί-
φως. Στράφτει στὴν ἀγκαλιά τοῦ ρόδου ἡ
σταλαγματιὰ τῆς δροσιᾶς, στράφτ ἡ χλόη,
στράφτει τὸ ρυάκι, σὰν νὰ κυλᾷ διαμάντια
στὰ νερά του.

Γελᾷ ὁ οὐρανὸς καταγάλανος μέσ' ἀπ' τῶν
δένδρων τὸ φύλλωμα. Τὰ πουλιὰ ξυπνοῦν
μὰ συμφωνία μουσικὴ ὑψώνεται μύρια στό-
ματα ψάλλουν τὸν ὕμνον τῆς δημιουργίας. Ζωὴ
καὶ φῶς παντοῦ, Ἡλιος καὶ χαρά.

Μὰ ἐκεῖ παράμερα στὴν ἄκρη τοῦ δάσους,
μισοσκεπασμένη ἀπ' τὴ χλόη, μιὰ λύρα ὀλό-
χρυση εἶναι ριχμένη. Ἀριστούργημα χωρὶς ζωὴ
φωνὴ δὲν βγῆκε ἀκόμη ἀπ' τῆς χορδῆς της. Καὶ
στέκεται ἐκεῖ χρόνια καὶ χρόνια τώρα, βουβή,
ἀδιάφορη στὴ ζωὴ ποῦ τὴν τριγυρίζει.

Μὰ σήμερα, τὴν ἡλιόλουστη αὐτὴ ἀνοιξιά-
τικη αὐγῆ, μιὰ τρελλὴ πεταλούδα ἦλθε καὶ κά-
θησε στὴ λύρα ἐπάνω. Τὰ φτερά της ἄγγι-
σαν τῆς χορδῆς τῆς λύρας ἐλαφρά. Οἱ ἦχοι
ποῦταν κρυμμένοι μέσα στὴν ἄφωνη τὴ λύρα
ξύπνησαν. Καὶ τὸ δάσος πλημμύρισε ἀπὸ με-
λωδία, καὶ τὸ δάσος μαγεμένο σῶπασε ν' ἀκούσῃ.

Κάποιο ἀόρατο χέρι τῆς ἔδινε ζωὴ ἀπ' τοῦ
θείου τεχνίτη τὰ δάχτυλα ἔβγαιναν ἦχοι πρωτά-
κουστοι. Ψυχὴ πονεμένη βαθεῖα, ἔκλαιε, ψυχὴ

ποῦ ἔπλευσε σὲ ὠκεανὸ χαρᾶς καὶ δοκιμασε
ὄλο τὸ φαρμάκι τῆς λύπης.

Τί νᾶλεγε τὸ τραγοῦδι ἐκεῖνο, τι νᾶλεγε;

Τὸ εἶπαν σὲ λίγο τὰ πουλιὰ γλυκά γλυκά
στὰ ταίρια τους· τὸ εἶπαν τὰ ρόδα τῶνα στ'
ἄλλο ἐνώνοντας τὴ μυρωμένη τους πνοή, τὸ
ψιθύρισε σιγανὰ τ' ἀγέρι ποῦ περνοῦσε μέσ'
ἀπ' τῆς μυρτιάς τὰ φύλλα· καὶ ὁ κρίνος ποῦ
ἔκλινε τὴν ἀνθισμένη κεφαλὴ μέσ' τὰ νερά τοῦ
παταμιοῦ, αἰσθάνθηκε πειὸ γλυκὸ τὴ στιγμὴ
ἐκεῖνη τὸ φίλημα τοῦ κύματος.

Τὸ εἶπε τὸ δάσος μὲ μύριες φωνές, τὸ εἶπε
τὸ ἀθάνατο τοῦ Ἔρωτος τραγοῦδι... καὶ τ' ἄ-
κουσε ἡ Ζωὴ.

Ἰσακίτσα Ἀδαμαντιάδου

Βόσπορος.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

Γαλλικὴ φιλολογία.

Αἱ βασίλισσαι τῆς ἐπιστήμης
καὶ τῶν γραμμάτων.

ὑπὸ Κολέτα Ἰβερ.

Διὰ 35ην φορὰν ἐκδίδεται τὸ βιβλίον τοῦτο εἰς τὴν
Γαλλίαν, διότι τὸ θέμα του εἶναι πολὺ ἐπίκαιρον. Πρό-
κειται περὶ τοῦ ἄν ἡ γυνή, σύζυγος καὶ μητέρα εἰμπο-
ρεῖ νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ ἐπι-
στημονικὴν κίνησιν τῆς ἐποχῆς μας, καὶ περὶ τοῦ ἄν
ἕνας ἀντιπρόσωπος τοῦ ἰσχυροῦ φύλου θὰ παραδεχθῇ
ποτὲ νὰ ἰδῇ τὴν πεταλούδα τὴν γυναῖκα του νὰ κατατεύ-
εται στὰ πράγματα ὅπως ἐκεῖνος.

Θρησκεία καὶ Ἐπιστήμη
εἰς τὴν σύγχρονον φιλοσοφίαν.

Εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ὁ Αἰμίλ. Μπουτροῦ ἐξετάζει

κατ' ἀρχάς τὰς σχέσεις τῆς θρησκείας πρὸς τὴν Ἐπιστήμην κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους καὶ τὸν μεσαίωνα καὶ καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι σήμερον εἶναι ἀδύνατον νὰ ζήσῃ ἡ θρησκεία, ἀφοῦ ἡ θεολογία οἱγὰ οἱγὰ παραχωρεῖ τὴν θέσιν τῆς εἰς τὴν Ἐπιστήμην.

Ὁ συγγραφεὺς φέρει καὶ τὰς γνώμας ἐπὶ τοῦ ἰδίου ζητήματος τοῦ Σπένσερ, Χέκκελ, Κόντ, Δζέμς καὶ ἄλλων, εἰς τὸ τέλος δὲ τοῦ ἔργου κάμνει μικρὰν ἀνάλυσιν καὶ τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Πολωνικὴ φιλολογία.

Στὰ βάθη τῆς ζωῆς.

Τοῦ Ἑρ. Σενκέβιτς.

Φαίνεται ὅτι ὁ μέγας Πολωνὸς συγγραφεὺς τοῦ «Κατακλεισμοῦ» καὶ τῶν «Σταυροφόρων» ἐτελειώσε πλέον τὸ ἔργον του πρὸ πολλοῦ, λέγει ὁ κριτικὸς Ἑβ. Ζαγόρσκη. Αὐτὸ μᾶς τὸ ἀποδεικνύει τὸ τελευταῖον του ἔργον «Στὰ βάθη τῆς ζωῆς» τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει τὴν δύναμιν μὲ τὴν ὅποσαν εἶναι γραμμένα τὰ πρῶτα ἔργα τοῦ Σενκέβιτς. Τὸ ἐν λόγῳ ἔργον φαίνεται πολὺ βεβιασμένον καὶ στερούμενον καλλιτεχνικῆς δυνάμεως.

Οἱ Μουζικκοί.

Ὁ Πολωνὸς καλλιτέχνης συγγραφεὺς Βλ. Ρέιμοντ ἐπιτυχέστατα ζωγραφίζει τοὺς ῥώσους χωρικοὺς εἰς τὸ τελευταῖον μυθιστόρημά του «Οἱ Μουζικκοί», ἔργον τὸ ὁποῖον μὲ τὸν ρεαλισμὸν του τὸν μέγαν εἰμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ «Ἐποποιῖα τοῦ μουζικκοῦ».

Νίκος Καστρινός

ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Τὸ Ἰταλικὸν περιοδικὸν «*il Carattere*» εἰς τὸ φυλλάδιον τῆς 1ης Ἀπριλίου γράφει περὶ τῆς «Χαραυγῆς» :

«Τὸ εἰκονογραφημένον περιοδικὸν τῆς Μυτιλήνης «Χαραυγή» εἰς τὸ τεῦχος τοῦ τελευταίου μηνὸς κάμει μνεῖαν τῶν γνωστοτέρων Ἰταλῶν φιλελλήνων φιλολόγων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀναφέρει τὸν **Teza**, τὸν **Pavolini**, κτλ. ἔπειτα ἀναφέρει μετ' ἐπαίνων περὶ τῶν ἔργων τῆς Νεοελληνικῆς φιλολογίας, μέρος τῶν ὁποίων ἔδημοσιεύθησαν εἰς τὸ περιοδικὸν μας «Χαραυγή». Ἡ «Χαραυγή» ἑλληνικὸν περιοδικὸν δεκαπενθήμερον ἔχει ὡς διευθυντὸς τοὺς ἀξιότιμους κ. κ. Βάλλον καὶ Ἀλθανὸν καὶ ἀρίστους συνεργάτας. Πραγματικῶς εἰς τὸ τεῦχος ποῦ ἐλάθομεν εὐρίσκονται : ἓνα ὄραϊον ποίημα τοῦ Παλαμᾶ, ἐνὸς ἐκ τῶν γνωστοτέρων καὶ μεγάλης ἀξίας συγχρόνων Ἑλλήνων συγγραφέων, διηγήματα, ποιήματα, μεταφράσεις τῶν κ. κ. Ἀλθανοῦ, Καστρινοῦ, Ἀκροθαλασσίτη, Βουτυρᾶ (ἓνα ὄραϊον διήγημα), τοῦ Ὁφερέτη, τῆς κ. Καρακάση καὶ δύο ὄραιότατα μεταφράσεις τοῦ **Marcel Swob** καμωμένας ἀπὸ τὴν κ. Ἀλεξάνδραν Νίκου Σαντοριναίου, εὐγενῆ ἑλληνίδα ἥτις ζῆ εἰς Κ)πολιν, δυνατὴν συγγραφέα στοὺς στίχους καὶ στὴν πρόζαν καὶ βαθεῖαν γνώστριαν τῶν εὐρωπαϊκῶν φι-

λογιῶν. Εἰς τὸ συνάδελφον περιοδικὸν εὐχόμεθα ζῶν εὐτυχῆ καὶ τύχην λαμπράν.»

Δὲν ἔχομεν παρὰ νὰ εὐχαριστήσωμεν τὴν διευθύνσιν τοῦ ἐγκρίτου περιοδικοῦ ἡ ὁποία ἀφιέρωσε τόσα καλὰ λόγια διὰ τὴν «Χαραυγὴν» καὶ τοὺς συνεργάτας τῆς.

* *

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν ἄγει τὴν ἐπέτειόν τῆς ἡ Φιλόπτωχος Ἀδελφότης τῶν Κυριῶν.

Τὸ ἔργον τοῦ Σωματείου δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸ ἐξάρωμεν εἶναι τόσον ὑψηλόν. Ἡ φιλανθρωπία τῶν γυναικῶν μας παρέχει ἀνακούφισιν εἰς τὴν πτωχείαν καὶ τὴν ἀνακούφισιν αὐτὴν τὴν παρέχει μὲ τόσον ζῆλον καὶ τόσον ἀθουρίβως. Νὰ προκαλέσωμεν ἡμεῖς τώρα τὸν θόρυβον παραθέτοντες ἀριθμοὺς καὶ ἔργα τῆς Ἀδελφότητος διὰ νὰ ἐπισύρωμεν τὴν προσοχὴν τοῦ κοινῶ ἐπικαλούμενοι τὴν ἀρωγὴν του; Τὸ θεωροῦμεν περιττὸν καὶ διὰ τὸ κοινόν μας, τὸ ὁποῖον εἶνε πάντοτε πρόθυμον διὰ πᾶν ἀγαθὸν καὶ διὰ τὴν Ἀδελφότητα, τῆς ὁπρίας ἡ δρᾶσις εἶναι πλέον τόσον γνωστὴ.

Ἐν εὐγε ὀφείλομεν μόνον πρὸς τὰς φιλανθρώπους γυναῖκας καθόλου καὶ ἰδίᾳ τὰς εὐγενεῖς δεσποῖνας τῆς Διοικ. Ἐπιτροπῆς, αἱ ὁποῖαι τόσον ἐπιτυχῶς ἐπιτελοῦν τὸ θεᾶρεστον ἔργον των καὶ τὸ ἀπευθύνομεν θερμόν.

* *

Τὴν 28 Μαρτίου ἐτελέσθη ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγ. Θεράποντος τὸ ἐτήσιον μνημόσυνον τῆς ἀλησμόνητου συμπολίτιδος **Ἀντιγόνης Π. Δουκά**, τοῦ γένος Μ. Κούμπα.

Τῆς τελετῆς προεξήρχεν ὁ μητροπολίτης Σμύρνης ἐπὶ τούτῳ ἀφικθεὶς ἐκ Σμύρνης. Ὁ ναὸς τοῦ Ἁγ. Θεράποντος εἶχεν ὑπερπληρωθῆ ὅλη ἡ καλὴ τάξις τῆς κοινωνίας μας ἔσπευσε νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν ἐκτίμησίν τῆς πρὸς τὴν μνήμην τῆς μεταστάσης καὶ τὸν συμπαθῆ καὶ γενναϊόδομον σύζυγόν τῆς. Ἀλλὰ καὶ ἡ Σμυρναϊκὴ ὁμογένεια τῆς ὁποίας, ὡς καὶ τῆς ἡμετέρας, τόσα φιλανθρωπικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα εὐηργετήθησαν ὑπὸ τῆς μακαρίτιδος καὶ τοῦ ἀξιότιμου συζύγου τῆς δὲν ἔλειψε καὶ πάλιν νὰ ἐκδηλώσῃ εὐγνωμονοῦσα τὴν ἐκτίμησιν αὐτὴν. Ἐκ μέρους τοῦ Κεντρικοῦ Παρθεναγωγείου, τῆς Ἀγαθοεργοῦ Ἀδελφότητος τῶν Κυριῶν, τῆς Θρησκευτικῆς Ἀδελφότητος «Εὐσεβείας», τοῦ Ταμείου τῶν Πτωχῶν παρέστη κατὰ τὴν ἐπιμνημόσυνον τελετὴν ὁ παλαίμαχος καὶ σεβαστὸς δημοσιογράφος κ. Μ. Σεῖζάνης καταθέσας ἐκ μέρους τῶν ἐν λόγῳ καταστημάτων βαρυτίμους στεφάνους καὶ ἕξ ἄλλους τοιούτους ἐκ μέρους φίλων δεσποινῶν τῆς μεταστάσης, καὶ ἐκφωνήσας ὄραϊον ἐπιμνημόσυνον.

* *

Μία μοναδικὴ ἀπόλαυσις εἶναι διὰ τὸν ἐπισκεπτόμενον τὴν καλλιτεχνικὴν ἐκθεσιν τοῦ καλοῦ μας ζωγράφου κ. Μαρίνου Κωνσταντινίδου εἰς τὴν Ἐμπορικὴν Στοάν, ὅπου ἔχει ἰδρύσει τὸ ἀτελιέ του. Τὸ μάτι τοῦ ἐπισκέπτου εἰς ὅποιον καὶ ἂν πέσῃ ἔργον, δυσκόλως μετακινεῖται, τοσαύτη εἶναι ἡ ἐξ αὐτοῦ ἐντύπωσις ἀπο-

ρεί τις τῶ ὄντι τί νά πρωτοθαυμάσῃ εἰς τὴν ἔκθεσιν ταύτην, τὰς ὠραίας θαλασσογραφίας του, ἢ τὰ μεγάλης δυνάμεως σκίτσα του, ὡς ἡ προσωπογραφία τοῦ συμπολίτου μας κ. Θεμιστ. Ἐλευθεριάδου κ. ἄ., ἢ τὰς ἐκ τοῦ φυσικοῦ ζωντανὰς παραστάσεις του, ὁποῖαι εἶναι λ. χ. τὸ «χειμωνιάτικο κυνήγι», τὰ «καλοκαιρινὰ φρούτα» κτλ. ἢ τὰ ἀπαραίτητα πλέον διὰ κάθε καλλιτεχνικὸν σαλόνι μοναδικὰ πανό, τὰ ὁποῖα τόσον ἐπιδεξίως φιλοτεχνεῖ ὁ συμπαθὴς μας ζωγράφος.

Μία ἀνθοδέσμη ἀποτελουμένη ἀπὸ τριαντάφυλα ἐντὸς κομψῆς ἀνθοδόχης σὲ προκαλεῖ τόσον, ὥστε λησμονεῖς ὅτι εὗρισκεσαι πρὸ εἰκόνας καὶ κινεῖς τὸ βήμα σου πρὸς αὐτὴν διὰ νὰ σκύψῃς καὶ μυρίσῃς τὰ ἄνθη αὐτὰ εἰς τὰ ὁποῖα τόσην φυσικότητα προσδίδει ὁ χρωστήρ τοῦ τεχνίτου.

Ἄλλ' ὅ,τι διακρίνει τὴν τέχνην τοῦ κ. Κωνσταντινίδου εἶναι αἱ θαυμάσιαι θαλασσογραφίαι του ἢ θάλασσα ἢ πότε τρικυμιώδης καὶ ὠργισμένη μετὰ τὰ «χαιτήντα καὶ φριξότριχα» κύματά της κατὰ τὸν ποιητὴν, πότε ἡμερὸς καὶ γαληνῶσα σὰν καθρέφτης μετὰ τὰ παντὸς εἶδους πλεούμενά της, μετὰ τοὺς νεφελώδεις ἢ φωτεινοὺς καὶ σαπφειρίνους ὀρίζοντάς της, μετὰ τὰ βουνά της καὶ τοὺς βράχους της, ὅλα τόσον ἐξόχως ἐξεικονίζονται, ὥστε αἰσθάνεσαι τὸν ἑαυτὸν σου κοντὰ εἰς τὴν παραλίαν καὶ νομίζεις ὅτι ἀσφραίνεσαι τὴν ὄσμην τῆς θαλάσσης.

Ὁ κ. Κωνσταντινίδης εἶναι ἄξιος πολλῶν συγχαρητηρίων, ἢ δὲ κοινωνία μας ἣτις ἔχει τόσην αἰσθησὶν τοῦ καλοῦ ὀφείλει νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν καλλιτεχνικὴν κίνησιν τῆς πόλεώς μας, διὰ τὴν ὁποῖαν ἡ ἰδρυσις τοῦ ἐν λόγῳ ἀτελιᾷ ἀποτελεῖ ἀληθῆς καλλιτεχνικὸν γεγονός.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Οὐίλλιαμ Μίλλερ: Ἱστορία τῆς Φραγκοκρατίας ἐν Ἑλλάδι (1204—1566), κατὰ μετάφρασιν Σπ. Λάμπρου καθηγητοῦ τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου. — Τὸ ἔργον τοῦτο εἰς τοῦ ὁποῖου τὴν ἔκδοσιν λίαν προσεχῶς προβαίνει ἡ ἐν Ἀθήναις Ἑλληνικὴ Ἐκδοτικὴ Ἐταιρεία, ἔρχεται νὰ πληρῶσῃ μέγα κενὸν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν. Δὲν ἔλειπον μὲν μέχρι τοῦδε ἔρευναι περὶ τῆς φραγκοκρατουμένης Ἑλλάδος· ἀλλ' ἔλειπεν ὁμως ἡ ἱστορία τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν ἐπὶ τῆς Φραγκοκρατίας συνεχῆς, περιλαμβάνουσα τὰς νεωτάτας τῶν ἐρευνῶν Ἑσπερίων καὶ Ἑλλήνων ἐρευνητῶν. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου κ. Οὐίλλιαμ Μίλλερ, εἶναι ἐνθερμὸς φίλος τῆς Ἑλλάδος καὶ ἄριστος γνώστης τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν, τὰς ὁποίας πολλάκις διέτρεξεν ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον, μελετήσας ἐπιτοπίως τὸ παρὸν αὐτῶν ἐν σχέσει πρὸς τὸ παρελθόν.

Μὲ τὸ ἀγγελῶμενον βιβλίον ἀνὰ χεῖρας ὁ Ἕλλην ἀναγνώστης θὰ γνωρίσῃ τὴν πικρὴν περιπετειώδη καὶ ποιητικὴν πολλάκις ἱστορίαν τῶν χρόνων καθ' οὓς ἡ Ἑλλὰς ὑπέκυψεν εἰς τοὺς Φράγκους.

— Προσεχῶς ἐκδίδονται εἰς βιβλίον «Διηγήματα» τοῦ ἐν Ἀθήναις συνεργάτου μας κ. Ἀθ. Π. Μίχα. Ἰδοὺ μερικὰ ἀπὸ τὰ περιεχόμενα τοῦ βιβλίου: «Τὸ βιβλίον τῶν εἴκοσι χρόνων», «Τὸ τέλος τῆς Ντίνας», «Ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος τοῦ Εὐτυχίου Χαρούμενου», «Ἐκεῖ ποῦ ἔδυσε γιὰ πάντα ὁ ἥλιος» κτλ.

Συνιστῶμεν αὐτὸ εἰς πάντας.

Νεοφανῆ βιβλία.

«Ὁ καθρέφτης τῶν ὥρῶν». («*Le miroir des heures*»). — Εἰς τὸ νέον τοῦτο βιβλίον τοῦ ποιητοῦ καὶ ἀκαδημαϊκοῦ **Henri de Régnier**, δύο ὀνόματα στριφογυρίζουν ἀδιακόπως γύρω στὸν ποιητὴν. Ὁ παλαιὸς **Ronsard** καὶ ὁ σχεδὸν σύγχρονος — καὶ πενθέρῳς του — **J. M. de Hérédia**, ὁ ποιητὴς τῶν «Τροπαίων». Αὐτοὶ οἱ δύο ποιηταὶ τὸν μεθοῦν, τὸν συναρπάζουν. Ἡ ὑπερήφανη αὐτοκρατορὶς ποῦ διακρίνει τὸν ποιητὴν ἀφότου ἄραξε στὸ λιμάνι τῆς κλασικῆς τέχνης, ἐκδηλώνεται δυνατωτέρα εἰς τὰ τραγούδια του αὐτά. Ἡ συνειθισμένη του ἐλαφρὰ πνοὴ τῆς λύπης καὶ τοῦ παραπόνου περιορίζεται ἐδῶ στὸ **minimum**. — Μοναδικὴ συγγένεια ταλιάντου καὶ χαρακτήρος ἐνώνει τὸν ποιητὴν τοῦ «Καθρέφτη τῶν ὥρῶν» μετὰ τὸν ποιητὴν τῶν «Στροφῶν». Ἦρχσαν καὶ οἱ δύο τὸν δρόμον των τὸν ποιητικὸν μετὰ τὸν συμβολισμόν, διὰ νὰ κατασταλῶσιν εἰς τὴν κλασικὴν τέχνην. Ἄν καὶ δύσκολον νὰ ὀρίσῃ κανεὶς καθυρὰ τί εἶνε ὁ συμβολισμός, ὡς εἴπωμεν, μολαταῦτα, πῶς τὸν ἐννοεῖ τοῦλάχιστον ὁ **Moréas**. Ὁ συμβολικὸς λοιπὸν ποιητὴς πασχίζει νὰ μὴ μᾶς δείξῃ ὀλοκάθαρα, πέρα καὶ πέρα, τὴν ἰδέαν του ἢ τὸ αἰσθημὰ του ἢ τὴν ἐντύπωσιν του, παρὰ νὰ μᾶς ὑποβάλλῃ ἀπλῶς μίαν του ἰδέαν ἢ αἰσθηματὴ ἐντύπωσιν, καὶ ὑπολείπεται στὸν κάθε ἀναγνώστην κατόπιν, ἀναλόγως πρὸς τὸ μυαλό του, τὴν ψυχὴν του, τὴν μόρφωσιν του, νὰ ζυμώσῃ, νὰ μεγαλώσῃ, νὰ συμπληρώσῃ, ὅσον εἴμπορεῖ καλύτερα, ἐκεῖνο τὸ κἄτι ποῦ τοῦ ἔδωκεν ὁ ποιητὴς. — Ὁ **H. de Régnier** δὲν ἠθέλησε νὰ ἐκφράσῃ τὸν ἑαυτὸν του μετὰ στίχους μονόχρα. Ἐγραψε καὶ ρομάντζα οὐκ ὀλίγα. Ἐγραψε καὶ διὰ τὸ θέατρον. Εἶνε καὶ ὁ κριτικὸς τοῦ «*Journal des Débats*». Εἰς ὅλα τὰ εἶδη τοῦ λόγου του δὲν ἔπαυσε νὰ πιστεῦῃ ὅτι ἡ λογοτεχνία τίποτε ἄλλο δὲν πρέπει νὰ εἶνε παρὰ μία ἀνωτέρα ἡδονή. Ὅσον ἐπιτυγχάνει ὁ λογοτέχνης νὰ κάμῃ τὴν ἡδονὴν αὐτὴν λεπτοτέραν, εὐγενεστέραν, τόσον δυνατώτερος εἶνε. Ἦμπορεῖ ὁ λογοτέχνης νὰ εἶνε καὶ ἐξόχος **penseur**. Ἄλλ' οὔτε φιλοσόφου δόξα πρέπει νὰ ὄνειρευεταὶ οὔτε **moraliste**.

X. Μολίνος

1 Edition Mercure de France.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ "ΧΑΡΑΥΓΗΣ,"

Σ.Χ'Α. Α. Π., Φ. Β., Κ. Μ. *Μαγνησίαν*. Καὶ πάλιν εὐχαριστοῦμεν δι' ἐνδιαφέρον καὶ φιλικὴν φροντίδα.

Φ. Σ. Α. *Ἀϊδίνοι*. Σᾶς ἐγράψαμεν. Περιμένομεν σχετικὴν προκήρυξιν.

Κ. Κ. *Σόμα*. Σχετικὰ σᾶς ἐγράψαμεν.

Στ. Θ. *Ἀγγαν Κύπρου*. Σᾶς ἐστείλαμεν ὅλην τὴν σειράν. Δ. Β. *Νέαν Ὑόρκην*. Ἐλπίζομεν εἰς φιλικὰς ἐνεργείας σας. Ν. Π. *Ἐπίσης*. Μ. Σ. Τ. *Χαρρὰρ Ἀβυσσινίας*. Σᾶς ἐγράψαμεν. Ἀναμένομεν τοπεῖα. Ἐλήφθη συνδρομὴ. Μ. Ζ. *Germiston*. Συνδρομὴ ἐλήφθη.

Εἰς τὴν σελ. 203, στήλ. β' στίχ. β' κάτωθεν, ἀντὶ προσπάθεια γράφε περιπάθεια.

Ἑπεύθυνος: **Μ. Σ. Βάλλης**.